

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เอกสารประกอบการพิจารณา

อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยพิธีการศุลกากร
ที่เรียบง่ายและสอดคล้องกัน (The International Convention on the
Simplification and Harmonization of Customs Procedures)
หรืออนุสัญญาเกียวโต (ฉบับแก้ไข) (The Revised Kyoto Convention)

อ.พ. ๘/๒๕๕๓ การประชุมร่วมกันของรัฐสภา สมัยสามัญนิติบัญญัติ

จัดทำโดย กลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ
โทร ๐ ๒๒๕๔ ๒๐๗๐-๒

เรียกดูเอกสารได้ที่

www.parliament.go.th/library

Legislative Institutional Repository of Thailand

**อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยพิธีการศุลกากร
ที่เรียบง่ายและสอดคล้องกัน (The International Convention on the
Simplification and Harmonization of Customs Procedures)
หรืออนุสัญญาเกียวโต (ฉบับแก้ไข) (The Revised Kyoto Convention)
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)**

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณา (อ.พ.) นี้ จัดทำขึ้นในเวลาจำกัด เพื่อให้ทันสมัย ประโยชน์ในการพิจารณาอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยพิธีการศุลกากรที่เรียบง่ายและ สอดคล้องกัน (The International Convention on the Simplification and Harmonization of Customs Procedures) หรืออนุสัญญาเกียวโต (ฉบับแก้ไข) (The Revised Kyoto Convention) โดยรวบรวมข้อมูล สถิติ ข้อเท็จจริง บทความ ข่าวจากสื่อต่าง ๆ และ/หรือ สรุปลงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นแก่สมาชิกรัฐสภาและผู้สนใจทั่วไป หากมีข้อผิดพลาดประการใดขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อนึ่ง เอกสารประกอบการพิจารณานี้ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑,๒,๓ สำนักวิชาการ เป็นผู้จัดทำ และเผยแพร่ทาง www.parliament.go.th/library ผู้ใดนำข้อความ หรือส่วนหนึ่ง ส่วนใดในเอกสารนี้ไปลงพิมพ์ในเอกสารอื่น โปรดอ้างอิงที่มากำกับไว้ด้วย

ต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม โปรดติดต่อกลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐ – ๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘ และ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๙

กลุ่มงานบริการวิชาการ

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เอกสารประกอบการพิจารณา

สารบัญ

	หน้า
๑. สาระสำคัญของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยพิธีการศุลกากรที่เรียบง่ายและสอดคล้องกัน (The International Convention on the Simplification and Harmonization of Customs Procedures) หรืออนุสัญญาเกียวโต (ฉบับแก้ไข) (The Revised Kyoto Convention) (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	๑
๒. การอำนวยความสะดวกทางการค้าภายใต้องค์การศุลกากรโลก	๓
๓. แนวคิดเกี่ยวกับศุลกากรในศตวรรษที่ ๒๑	๕
๔. มาตรฐานในการจำแนกประเภทพิกัดอัตราศุลกากรล่วงหน้า	๑๕
๕. ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงระบบการทำงานและปัจจัยสนับสนุนเพื่อทำให้เกิดการยอมรับ ระบบพิธีการศุลกากรไร้เอกสาร	๒๗
๖. บทความและข่าวจากสื่อมวลชน	๓๖

ผู้รับผิดชอบ

นางวิจิตรา วัชรภรณ์
นางสาวเขาวนิจ สุนนานนท์

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ
ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริการวิชาการ ๒

ผู้จัดทำและรับผิดชอบ

นายนพดล น้อยจ้อย
นายอดิวิชญ์ แสงสุวรรณ
นางสาวสุนันท์ เจสละ
นางสาวอุรภัย ธรรมเพชร
นางสาวนภาพร ญาณศิริ

นิติกร ๗ ว.
วิทยากร ๖
เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๓
เจ้าพนักงานธุรการ ๖
เจ้าหน้าที่ธุรการ ๖

สิงหาคม ๒๕๕๓

LIIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

สาระสำคัญของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยพิธีการศุลกากรที่เรียบง่ายและสอดคล้องกัน
(The International Convention on the Simplification and Harmonization of Customs Procedures)
หรืออนุสัญญาเกียวโต (ฉบับแก้ไข) (The Revised Kyoto Convention)
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

๑. ความเป็นมา

อนุสัญญาเกียวโต มีชื่ออย่างเป็นทางการว่า “The International Convention on the Simplification and Harmonization of Customs Procedures” อนุสัญญาดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ภาคีสมาชิกใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานหรือใช้เป็นต้นแบบ (model) ในการจัดทำพิธีการศุลกากรให้มีมาตรฐานสากล เรียบง่ายและสอดคล้องกัน อย่างไรก็ตาม อนุสัญญาดังกล่าวใช้มาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๗๔ แล้ว โดยมีภาคีสมาชิกทั้งสิ้น ๖๓ ประเทศ ต่อมาเมื่อการค้าระหว่างประเทศวิวัฒนาการไปทั้งด้านรูปแบบและวิธีการ คณะรัฐมนตรีความร่วมมือทางศุลกากร (Customs Co-operation Council) หรือ CCC หรือที่รู้จักกันในนาม World Customs Organization หรือ WCO จึงได้มีการแก้ไขปรับปรุงอนุสัญญาดังกล่าวให้มีความทันสมัย และเหมาะสมกับสถานการณ์ทางการค้าโลกในปัจจุบันมากขึ้น โดยการแก้ไขดังกล่าวเสร็จสิ้นในปี ค.ศ. ๑๙๙๕ (พ.ศ. ๒๕๔๒)

อนุสัญญาเกียวโต (ฉบับแก้ไข) นี้แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ ศัพท์ ภาคผนวกทั่วไปและภาคผนวกเฉพาะ ในการเข้าเป็นภาคีต้องรับศัพบทและภาคผนวกทั่วไปทั้งหมดมาปฏิบัติ แต่จะให้ระยะเวลาในการนำมาปฏิบัติไว้ตั้งแต่ ๓๖ เดือน ถึง ๖๐ เดือน ส่วนภาคผนวกเฉพาะ (ซึ่งเกี่ยวกับพิธีการเฉพาะเรื่อง จะรับหรือไม่รับก็ได้ การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาเกียวโต (ฉบับแก้ไข) จะเปิดให้เข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติ เมื่ออนุสัญญาดังกล่าวมีผลบังคับใช้ (entered into force) ตามกฎหมายระหว่างประเทศแล้ว ซึ่งอนุสัญญานี้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๕ ปัจจุบันมีภาคีสมาชิก ๕๘ ประเทศ (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑)

๒. สาระสำคัญของเรื่องหรือข้อเท็จจริง

ขณะนี้พิธีการศุลกากรของไทยส่วนใหญ่ได้รับการปรับปรุงให้เป็นไปตามแนวอนุสัญญาเกียวโต (ฉบับแก้ไข) แล้ว และกรมศุลกากรมีความพร้อมในการเข้าเป็นภาคี ดังนั้น จึงเห็นควรเข้าเป็นภาคีให้เร็วที่สุด เพื่อจะได้รับประโยชน์จากการเข้าเป็นภาคีต่อไป ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘ อนุมัติในหลักการให้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ แล้ว อย่างไรก็ตาม การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาเกียวโต (ฉบับแก้ไข) จำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย เพื่อให้การเป็นไปตามอนุสัญญานี้ด้วย การเข้าเป็นภาคีจึงต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา ก่อน เพื่อประกอบการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากรัฐสภา กรมศุลกากรจึงได้ร่างแก้ไขกฎหมายและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาแล้ว ดังนี้

๒.๑ เรื่องที่จำเป็นต้องแก้ไขกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของอนุสัญญาฯ

- การยื่นเอกสารประกอบทางอิเล็กทรอนิกส์
- การกำหนดมูลค่าหรือภาษีขั้นต่ำที่จะไม่มีการจัดเก็บภาษี
- การกำหนดให้คำวินิจฉัยล่วงหน้าของศาลากรมีผลผูกพันและการเก็บค่าธรรมเนียม

ในการออกคำวินิจฉัย

๒.๒ เรื่องที่อนุสัญญาฯ แนะนำให้ปฏิบัติ ซึ่งเป็นดุลพินิจของภาคีสมาชิกในการพิจารณา

ดำเนินการ

- การนำของออกไปผ่านกระบวนการนอกราชอาณาจักร (Outward Processing)

๓. ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าเป็นภาคี

- ได้รับการยอมรับในเวทีการค้าโลกและไม่ถูกกีดกันทางการค้าโลก โดยข้ออ้างว่ามีพิธีการศุลกากรที่ล่าสมัย
- สามารถใช้สิทธิออกเสียง ลงมติ หรือแสดงความคิดเห็น ตลอดจนมีส่วนร่วมใด ๆ ในการแก้ไขเพิ่มเติมอนุสัญญาฯ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประเทศได้
- สามารถใช้อนุสัญญาฯ เป็นแนวทางในการพัฒนาพิธีการศุลกากรในอนาคต ซึ่งจะทำการพัฒนาเป็นไปตามทิศทางเดียวกับการปรับปรุงพิธีการศุลกากรตามมาตรฐานสากล
- พิธีการศุลกากรจะมีความเรียบง่าย โปร่งใส คาดหมายได้ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคนิคในการควบคุมทางศุลกากรต่างๆ เช่น การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) มาใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม เป็นต้น

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์ , กระทรวงการคลัง

การอำนวยความสะดวกทางการค้าภายใต้องค์การศุลกากรโลก*

องค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization - WCO) มีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่า “คณะมนตรีความร่วมมือทางศุลกากร (Customs Cooperation Council : CCC) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ทำหน้าที่ในการเสริมสร้างและสนับสนุนการดำเนินงานและการบริหารงานของศุลกากรประเทศต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ โดยประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การศุลกากรโลก เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕

หลังจากการประชุมที่เกียวโต (Kyoto Convention) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๘ เริ่มมีการกล่าวถึงประเด็นเรื่องการอำนวยความสะดวกทางการค้าและมีการทบทวนเรื่องดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของรัฐบาลแต่ละประเทศและการเปลี่ยนแปลงเชิงพลวัตทางการค้าระหว่างประเทศ

ปัจจุบันความตกลงที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการระบบศุลกากร คือ ข้อตกลงจากการประชุมที่เกียวโตฉบับทบทวนใหม่ (Revised Kyoto Convention) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยให้ความสำคัญในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพด้านศุลกากร การอำนวยความสะดวกทางการค้า และการเพิ่มความโปร่งใสและคาดเดาได้ อีกทั้งการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ การใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการดำเนินงานแบบอัตโนมัติให้มากที่สุด นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ และต้องทำให้ประชาชนทั่วไปต้องเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย และมีการดำเนินการตามระบบเทคนิคการจัดการความลดความยุ่งยากทางด้านเอกสารและพิธีการ โดยมีการกำหนดการปฏิบัติการทางด้านศุลกากร ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล และมีกลไกการระงับข้อพิพาท อย่างไรก็ตาม ขณะนี้มีสมาชิกเข้าร่วมความตกลงฉบับใหม่ทั้งหมด ๕๘ ประเทศ ซึ่งไทยยังไม่ได้เข้าร่วมข้อตกลงดังกล่าว

ในการประชุมใหญ่ประจำปี (Council Session) ครั้งที่ ๕๕/๑๐๐ ระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๙ มิถุนายน ๒๕๔๕ ณ กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม ได้มีการพูดถึงประเด็นสำคัญอันได้แก่ การส่งเสริมศักยภาพในการดำเนินงานทางศุลกากร (Capacity Building) และความเห็นร่วมกันที่จะส่งเสริมความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างองค์การศุลกากรโลกและองค์การค้าโลก ในการสนับสนุน การอำนวยความสะดวกทางการค้า รวมถึงประเด็นความเชื่อมโยงระหว่างความมั่นคงปลอดภัยกับการอำนวยความสะดวกทางการค้า (Security and Facilitation) ซึ่งเป็นประเด็นที่ได้มีการหารือในเวทีระหว่างประเทศภายหลังเหตุการณ์ก่อวินาศกรรมเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๔

* ที่มา : ชมเพลิน สุวรรณภานู เข้าถึงได้จาก เว็บไซต์ <http://www.thailandwto.org/>

ในการประชุมใหญ่ประจำปีครั้งนี้ สุลกากรสหรัฐและแคนาดาได้กระตุ้นให้ประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศที่มีการส่งสินค้าโดยทางเรือเข้าประเทศทั้งสองเป็นปริมาณสูงเพิ่มมาตรการในการตรวจสินค้าให้มากขึ้น ตลอดจนเรียกร้องให้องค์การศุลกากรโลกหามาตรการใหม่ ๆ เพื่อให้ศุลกากรสามารถปฏิบัติหน้าที่อำนวยความสะดวกพร้อมกับควบคุมให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้าและผู้โดยสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ในการประชุมดังกล่าวได้มีการนำเสนอมาตรการเรื่องการจัดส่งศุลกากรสหรัฐอเมริกามาประจำที่ทำเรือของประเทศส่งออกเพื่อตรวจสอบตู้สินค้าก่อนลงเรือขนส่งไปยังประเทศสหรัฐฯ (Container Security Initiative : CSI)

นอกจากนี้ ที่ประชุมยังได้รับรองมติเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยกับการอำนวยความสะดวกของสายการผลิตทางการค้าระหว่างประเทศ (Resolution on Security and Facilitation of the International Trade Supply Chain) ซึ่งเป็นมาตรการที่จะป้องกันการก่อการร้ายและอำนวยความสะดวกทางการค้าอันได้แก่

การมอบหมายให้ WCO ทบทวนการจัดทำแบบจำลองข้อมูล (Data Model) ของ WCO เพื่อให้รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการระบุสินค้าที่มีความเสี่ยงสูง การจัดทำข้อแนะนำ (Guidelines) เพื่อช่วยสมาชิกสามารถจัดทำกฎหมายและขั้นตอนที่จำเป็นต่าง ๆ เพื่อให้มีการส่งผ่านข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ล่วงหน้า การจัดทำข้อแนะนำเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างศุลกากรและภาคเอกชนที่จะเพิ่มความปลอดภัยในการเคลื่อนย้ายสินค้า การระบุถึงความช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมศักยภาพการดำเนินการทางศุลกากร การกำหนดมาตรการให้กับสมาชิกที่ต้องการจะเสริมสร้างความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกทางการค้าโดยใช้เทคนิค เครื่องมือสมัยใหม่ รวมถึงการจัดทำธนาคารข้อมูล (Data Bank) เป็นต้น

นอกจากนี้ ที่ประชุมมอบหมายให้ WCO จัดตั้งคณะทำงานพิเศษ (Task Force) ขึ้นเพื่อพัฒนามาตรการต่าง ๆ ตามกรอบของ WCO และนำมาตรการเหล่านั้นมาใช้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างในความต้องการและศักยภาพของสมาชิก โดยทำงานและหารือร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

แนวคิดเกี่ยวกับศุลกากรในศตวรรษที่ ๒๑*

ปัจจุบันได้มีการผสมผสานเศรษฐกิจภายในประเทศเข้ากับเศรษฐกิจโลกผ่านทางระบบการค้า การเคลื่อนย้ายแรงงาน และการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีระหว่างประเทศ รวมถึง การลงทุนในต่างประเทศ โดยที่เหตุการณ์สำคัญซึ่งกระทบต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกในขณะนี้ คือ การก่อการร้ายสากล และอาชญากรรมข้ามชาติ ทำให้รัฐบาลในทุกประเทศให้ความสำคัญกับปัญหาความมั่นคงปลอดภัยมากขึ้น ซึ่งรวมถึงความมั่นคงของระบบเศรษฐกิจ ความปลอดภัยด้านอาหาร สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยของบุคคลและสังคม และความมั่นคงทางการเมือง

องค์การศุลกากรโลกในฐานะองค์การระหว่างประเทศที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานศุลกากรในประชาคมโลก จึงมีแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของศุลกากรในอนาคต โดยได้ตั้งสมมุติฐานเบื้องต้นไว้ ดังนี้ อะไรที่หน่วยงานศุลกากรจะต้องเผชิญ จะเกิดผลกระทบอย่างไรหากไม่สามารถจัดการกับสถานการณ์ดังกล่าวได้ จะสามารถรักษาความปลอดภัยตามแนวพรมแดน/เขตแดน ในขณะที่ต้องอำนวยความสะดวกทางการค้าได้อย่างไร จะปฏิรูปองค์กรให้มีความทันสมัยและเพิ่มประสิทธิภาพของเครื่องมือทางศุลกากรที่ใช้ใช้อย่างไร รวมทั้ง จะสามารถขยายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นของรัฐได้อย่างไร

เนื่องจากโลกในยุคโลกาภิวัตน์นั้น การดำเนินการเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายสินค้าและบุคคล จะกระทำได้รวดเร็วขึ้น ซึ่งมีบางปัจจัยที่กระทบหรือสร้างภาวะกดดันต่องานศุลกากร เช่น

๑. การพัฒนาและเติบโตขึ้นของการค้าโลกอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากทุกประเทศมุ่งหวังที่จะเพิ่มปริมาณการค้าในตลาดโลก รวมทั้ง ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับระบบเศรษฐกิจ ขจัดปัญหาความยากจน และพัฒนาประเทศของตน แต่ในปัจจุบันได้มีปัญหาที่เกิดจากภัยคุกคามของการก่อการร้ายสากลขึ้น จึงทำให้ปัญหาด้านความมั่นคงปลอดภัยมีความสำคัญต่อระบบการค้ามากขึ้น และเป็นผลให้ภาระหน้าที่ของศุลกากรต้องขยายตัวขึ้นตาม ในขณะที่ดูเหมือนว่าจะไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณหรือเพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่ให้มากขึ้น (โดยมีแนวโน้มจะลดลงด้วย)

แนวทางการจัดการ ศุลกากรในฐานะที่เป็นหน่วยงานหน้าด่าน และมีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีอากร สนับสนุนการค้าระหว่างประเทศ และปกป้องสังคม จำเป็นต้องมีระดับการควบคุมและอำนวยความสะดวกให้กับการค้าเคลื่อนย้ายบุคคลและสินค้าที่เหมาะสม ซึ่งต้องอำนวยความสะดวกและเพิ่มความรวดเร็วในการปฏิบัติพิธีการศุลกากร โดยดำเนินการปฏิรูป (Reform) ระบบพิธีการศุลกากรเพื่อลด

* ที่มา : ยุทธนา พูลพิพัฒน์ สำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์

เข้าถึงได้จากเว็บไซต์ www.customs.go.th/UploadFile/Knowledge/Koc๓๐๔๐๐๔.doc

ค่าใช้จ่ายทางการค้าที่เกิดจากความล่าช้าและความไม่มีประสิทธิภาพลง รวมทั้ง เพิ่มศักยภาพในการควบคุมสินค้าตามแนวพรมแดน โดยการจัดทำระบบการควบคุมที่มีความเหมาะสมในทางปฏิบัติ

๒. การเข้มงวดในการรักษาความปลอดภัย ให้กับระบบการค้าและการเคลื่อนย้ายสินค้า ซึ่งเห็นได้ว่าการก่อการร้ายสากลที่มีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ทุกประเทศตื่นตัวกับเรื่องดังกล่าวมากขึ้น จึงส่งผลให้เกิดการชะลอตัวในการพัฒนาเศรษฐกิจ การค้า และสังคม

แนวทางการจัดการ สุลกากรจำเป็นต้องเพิ่มบทบาททางด้านการควบคุมการส่งสินค้าออกและช่องทางในการขนส่งสินค้า ตลอดจนการปราบปรามการกระทำที่ผิดกฎหมายต่างๆ เพื่อวัตถุประสงค์ทางด้านความปลอดภัย (นอกเหนือไปจากการควบคุมการนำเข้าเพียงอย่างเดียว) โดยการนำเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานสากลทางศุลกากรมาบังคับใช้ เช่น การจัดส่งข้อมูลทางการค้าแบบอิเล็กทรอนิกส์ล่วงหน้า การบริหารความเสี่ยง การลงทะเบียนผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาต การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบคอมพิวเตอร์ในงานศุลกากร ความร่วมมือระหว่างกันในระดับพหุภาคี ภูมิภาค และทวิภาคี และการเพิ่มความร่วมมือกับภาคธุรกิจ เป็นต้น ทั้งนี้ สุลกากรต้องมั่นใจว่าบทบาทในการควบคุมที่เหมาะสมจะไม่ลดหย่อนลง ตามความพยายามที่จะเพิ่มการอำนวยความสะดวกทางการค้า

๓. การเพิ่มขึ้นของข้อตกลงทางการค้า ทั้งระดับพหุภาคี ภูมิภาค และระหว่างคู่ค้า โดยส่วนใหญ่จะมีข้อกำหนดเกี่ยวกับความสอดคล้องและเรียบง่ายของพิธีการศุลกากร แต่ในขณะเดียวกัน การเพิ่มขึ้นของข้อตกลงต่างๆ เหล่านี้ ทำให้เกิดความยุ่งยากในทางปฏิบัติ ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ในเรื่องการตรวจสอบแหล่งกำเนิดสินค้า และการจำแนกประเภทพิกัดสินค้า

แนวทางการจัดการ การเจรจาจัดทำข้อตกลงเหล่านี้ จะต้องต้องมีผู้เชี่ยวชาญด้านศุลกากรเฉพาะทางในเรื่องแหล่งกำเนิดสินค้า (ซึ่งต้องจัดให้มีการพัฒนาองค์ความรู้ และทักษะในเรื่องการจำแนกประเภทพิกัดสินค้า ระบบราคา และพิธีการศุลกากร) เข้าร่วมในการเจรจาทุกครั้งเพื่อให้เกิดความโปร่งใส ลดข้อเสียเปรียบและความยุ่งยากในทางปฏิบัติ

๔. การใช้ระบบข้อมูลข่าวสารมากขึ้น เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการหมุนเวียนสินค้าและของระบบการค้า จึงทำให้หน่วยงานศุลกากรหันมาใช้ระบบ Information Technology มากขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องกระทำควบคู่ไปกับการปรับปรุงองค์กรอย่างเหมาะสมด้วย จึงจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการให้บริการทางศุลกากร โดยไม่ควรจะนำเอาระบบข้อมูลข่าวสารมาใช้แก้ไขปัญหามีอยู่ อยากรู้ก็ตาม จะสังเกตเห็นได้ว่าประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศ มักประสบกับปัญหาเกี่ยวกับระบบพิธีการศุลกากรที่ไม่มีประสิทธิภาพ มากกว่าการขาดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีราคาสูง

แนวทางการจัดการ สุลกากรควรพัฒนาระบบและขั้นตอนการดำเนินงานให้มีความทันสมัยเป็นลำดับแรก และจึงนำระบบ Information Technology เข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์กร เช่น ช่วยในการควบคุม เพิ่มความโปร่งใส ลดข้อผิดพลาด และปัญหาคอร์รัปชัน ฯลฯ ทั้งนี้ ยังเอื้อประโยชน์สำหรับการเชื่อมโยงระบบระหว่างหน่วยงานของรัฐภายในและระหว่างประเทศ เพื่อ

ใช้รับ/ส่งข้อมูลของบุคคลหรือสินค้าก่อนที่จะเดินทางถึง โดยการปรับปรุงระบบพิธีการศุลกากรให้มีความเรียบง่ายและนำระบบอัตโนมัติขึ้นในระดับที่เหมาะสมมาใช้ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ควบคู่ไปกับการให้ความรู้และทักษะในสภาพการทำงานแบบอัตโนมัติขึ้นกับเจ้าหน้าที่ จะเป็นสิ่งที่เหมาะสมที่สุด

ทั้งนี้ ยังมีปัจจัยอื่นที่ทำให้หน่วยงานศุลกากรจำเป็นต้องพัฒนาให้เข้ากับสถานการณ์ เช่น

๑. ระดับของกำแพงภาษี ซึ่งมีการลดลงตลอด ๓๐ ปีที่ผ่านมา ตามผลของการเจรจาในกรอบขององค์การการค้าโลก โดยที่ปัจจุบันประเทศพัฒนาแล้วตั้งกำแพงภาษีไว้ต่ำสำหรับสินค้าอุตสาหกรรม และสูงสำหรับสินค้าเกษตรและสินค้าที่มีความอ่อนไหวบางชนิด ส่วนประเทศกำลังพัฒนายังคงตั้งกำแพงภาษีไว้ในระดับปานกลางถึงสูง ทั้งนี้ ดูจากแนวโน้มดังกล่าวแล้วทุกประเทศคงจะต้องพิจารณาลดระดับกำแพงภาษีลงให้อยู่ในระดับต่ำในอีกประมาณ ๒๐ ปีข้างหน้า ซึ่งบางประเทศอาจจะเน้นการจับเก็บภาษีทางอ้อมแทน

แนวทางการจัดการ ศุลกากรจะถูกลดบทบาทในการจัดเก็บรายได้เข้ารัฐลง ซึ่งหน้าที่ในการตรวจสอบเรื่องแหล่งกำเนิดสินค้า ราคา พิภพฯ รวมทั้ง การปราบปรามการฉ้อฉลทางการค้า และลักลอบหนีศุลกากร จะยังคงมีความสำคัญอยู่ ดังนั้น ศุลกากรโดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนาควรมุ่งที่จะสร้างเสริม/พัฒนาความรู้ ทักษะ และขีดความสามารถในเรื่องดังกล่าวให้กับเจ้าหน้าที่ของตน

๒. รูปแบบทางการค้าที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของภาคธุรกิจการค้า เช่น การค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-business) บริษัท/ธุรกิจข้ามชาติ (Multinational companies) และการร่วมเป็นหุ้นส่วนทางการค้า เป็นต้น ซึ่งภาคเอกชนมีแนวโน้มที่จะเข้มแข็งและมีการดำเนินงานแบบผสมผสานระหว่างประเทศและในประเทศมากขึ้น ทำให้ศุลกากรต้องพยายามที่จะตรวจปล่อยสินค้าให้รวดเร็วขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่สร้างภาระให้กับผู้ประกอบการค้าน้อยที่สุด ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือต่อการลงทุนจากต่างประเทศ

แนวทางการจัดการ หน่วยงานศุลกากรควรทำความเข้าใจและมีความยืดหยุ่นเพื่อที่จะดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ดังกล่าวได้ โดยควรศึกษาและพิจารณานำเอาเครื่องมือแนวทางปฏิบัติ และข้อเสนอแนะขององค์การศุลกากรโลกไปใช้ปฏิบัติ เช่น single window risk management และ electronic data interchange เป็นต้น

๓. ความหมายของแนวพรมแดน ที่ผ่านมานั้นแนวพรมแดนถูกใช้เป็นแนวป้องกันด้านความมั่นคง ควบคุมการเดินทางของบุคคล การไหลเวียนของเงินทุน และเก็บภาษีอากรเพื่ออนุญาตให้มีการนำสินค้าเข้า โดยในปัจจุบันและอนาคตแนวพรมแดนจะถูกใช้เพียงเพื่อการควบคุมไม่ให้มีการกระทำผิดทางศุลกากร สร้างความปลอดภัยของช่องทางการขนส่งสินค้า ควบคุมการเดินทางของบุคคล และปกป้องสังคมจากสินค้าอันตรายหรือสินค้าปนเปื้อนสารเคมี/เชื้อโรค เท่านั้น

แนวทางการจัดการ หน่วยงานศุลกากรควรเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการดำเนินการดังกล่าว เนื่องจากมีสำนักงาน/ด่านตั้งอยู่ ณ จุดทางเข้า/ออกทุกจุด มีความรู้เกี่ยวกับ

สภาพแวดล้อมและความเสี่ยงในพื้นที่ และสามารถเข้าถึงข้อมูลด้านการค้าได้ ฯลฯ โดยควรพัฒนารูปแบบการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นตามแนวพรมแดน (หรือรัฐบาลอาจมอบหมายให้หน่วยงานศุลกากรรับผิดชอบแต่เพียงหน่วยงานเดียว เช่น สหรัฐอเมริกา และแคนาดา) นอกจากนี้ ควรจัดให้มีการร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศที่ติดต่อกันด้วย

บทบาทของศุลกากรในอนาคตตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

๑. หน้าที่ด้านการคลังในการจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นหน้าที่หลักในการหารายได้มาใช้ในงบประมาณ โดยในความเป็นจริงพบว่า ศุลกากรจะมีศักยภาพในการจัดเก็บและบริหารการจัดเก็บภาษีอื่นที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า/ส่งออกสินค้าทั้งหมด เช่น ภาษีสรรพสามิต และภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น นอกจากการบริหารการจัดเก็บอากรขาเข้า (Import duties) เพียงอย่างเดียว โดยจะทำให้สามารถควบคุมการจัดเก็บภาษีตามการเคลื่อนไหวของสินค้าโดยฐานทางบัญชี “accounts-based tax” ซึ่งจะสามารถดำเนินการควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการตรวจสอบหลังการตรวจปล่อย

แนวทางการดำเนินการ ในลำดับแรกศุลกากรต้องประสานความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานที่จัดเก็บภาษีอื่น โดยการทำงานร่วมกันเพื่อนำเอาความรู้ ประสบการณ์ และความชำนาญของแต่ละหน่วยงานมาผสมผสานกัน และจึงพิจารณาจัดโอนงานและความรับผิดชอบดังกล่าวให้กับศุลกากรต่อไปอย่างใดก็ตาม ศุลกากรควรแสดงให้รัฐบาลเห็นว่าภาระหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นดังกล่าว จะทำให้สามารถบริหารการจัดเก็บภาษีอากรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒. หน้าที่ด้านเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาและการจัดการทางการค้า ซึ่งจะมีความแตกต่างกันในระดับของการพัฒนาและจัดการระหว่างประเทศพัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนา โดยการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในงานศุลกากรของประเทศพัฒนาแล้วจะขยายตัวมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นระบบการทำงานแบบไร้เอกสาร มีการเชื่อมโยงการจัดส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการประเมินความเสี่ยง และการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับภาคเอกชน (ในฐานะผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาต) ในขณะที่ประเทศกำลังพัฒนาจำเป็นต้องจัดทำกฎหมาย และระเบียบให้มีความชัดเจน โปร่งใส และสามารถคาดการณ์ได้ รวมทั้ง ปรับปรุงและเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินงานขององค์กร

แนวทางการดำเนินการ ศุลกากรต้องพยายามนำเครื่องมือ (อนุสัญญาระหว่างประเทศ แนวทางปฏิบัติ และข้อเสนอแนะ) ที่ได้พัฒนาขึ้นโดยองค์การระหว่างประเทศ เช่น องค์การศุลกากรโลก และองค์การการค้าโลก ฯลฯ ไปพิจารณาบังคับใช้หรือประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถจัดทำระบบพิธีการศุลกากรแบบอิเล็กทรอนิกส์ให้มีความเรียบง่ายและเป็นมาตรฐานสากล พัฒนาเทคนิคการตรวจสอบ/ควบคุม ปรับปรุงองค์กรให้มีความเป็นสากลและทันสมัยอยู่ตลอดเวลา รวมทั้ง การประสานความร่วมมือแบบยั่งยืนกับภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น และจึงนำระบบเทคโนโลยีมาใช้สนับสนุนในการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่ระบบการทำงานแบบไร้เอกสาร

๓. หน้าที่ในการควบคุม และปราบปรามการฉ้อฉลทางการค้า ซึ่งยังคงเป็นหัวใจของงานศุลกากร โดยนอกจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเชื่อมโยงระบบระหว่างกันภายในองค์กร เช่น การจัดส่งข้อมูลการข่าว และการประเมินความเสี่ยง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามแล้ว ควรที่จะมีการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสารเชื่อมโยงกันกับหน่วยงานด้านการปราบปรามทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และระหว่างประเทศ รวมทั้ง การเข้าไปมีส่วนร่วมกับหน่วยงานด้านการปราบปรามอื่น เช่น ตำรวจ และศาล ฯลฯ

แนวทางการดำเนินการ ควรพิจารณานำเอาอนุสัญญา แนวทางปฏิบัติ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวที่ถูกพัฒนาขึ้น โดยองค์กรศุลกากรโลกไปใช้ปฏิบัติ เช่น อนุสัญญาโจฮันเนสเบิร์ก (ว่าด้วยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานศุลกากรแบบยั่งยืน) และ Integrated Supply Chain Management Guidelines (ว่าด้วยการบริหารช่องทางการขนส่งแบบเบ็ดเสร็จ) เป็นต้น

๔. หน้าที่การปกป้องสังคม ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามคุกคามที่มีต่อประเทศและสังคม ซึ่งถือได้ว่าศุลกากรเป็นหน่วยงานที่มีศักยภาพในการกำกับการเคลื่อนย้ายสินค้าในทุกขั้นตอน (อาจรวมไปถึงบุคคลด้วยในบางประเทศ) โดยที่หน่วยงานศุลกากรในหลายประเทศได้ให้ความสนใจในแนวความคิดเรื่องการควบคุมการส่งออกและรักษาความปลอดภัยในช่องทางการขนส่งขององค์กรศุลกากรโลก เพราะนอกจากจะสามารถใช้เพื่อป้องกันการก่อการร้าย (การลักลอบนำเข้าอาวุธร้ายแรง วัตถุระเบิด หรือสารเคมีและชีวภาพ) แล้ว ยังสามารถใช้เชื่อมโยงกับปราบปรามการฉ้อฉลทางการค้าและลักลอบหนีศุลกากร และสินค้าลอกเลียนแบบ รวมทั้ง สินค้าที่มีความเสี่ยงสูง (ทางด้านเศรษฐกิจ การคลัง สุขภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภค) ทั้งนี้ ศุลกากรจำเป็นต้องพัฒนาระบบงานการข่าว รวมทั้ง ระบบการควบคุมกลุ่มเป้าหมายที่มีความเสี่ยงสูงตามการบริหารความเสี่ยง

แนวทางการดำเนินการ ศุลกากรคงจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้ปฏิบัติหรือผู้ดำเนินการตามคำสั่งแบบทั่วไป มาเป็นผู้นำด้านการประสานข้อมูลการข่าวและควบคุมสินค้าที่ผ่านเข้าออก เพื่อเพิ่มบทบาทในเรื่องความปลอดภัย ซึ่งอาจขยายบทบาทไปยังการควบคุมบุคคลและการเดินทางของผู้โดยสารด้วย (โดยรัฐบาลอาจเพิ่มบทบาทและความรับผิดชอบให้กับศุลกากร หรือ การจัดให้มีความร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงานตามแนวพรมแดน) โดยที่ศุลกากรจะสามารถแสดงบทบาทด้านการรักษาความปลอดภัยได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นผู้ที่รวบรวมข้อมูลทางการค้าเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษี และใกล้ชิดกับผู้ประกอบการในลักษณะของการอำนวยความสะดวกทางการค้า รวมทั้ง มีความชำนาญในการปกป้องสังคมจากการนำสินค้าเข้า/ออก และการขนสินค้าผ่านแดน ฯลฯ

ทั้งนี้ หน่วยงานศุลกากรคงจำเป็นต้องแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามหน้าที่ที่มีอยู่ด้วย เช่น แสดงให้เห็นถึงความโปร่งใส และการคาดการณ์ได้ของกฎหมายและระเบียบ (ควรพิจารณาตามอนุสัญญาเกี่ยวโตฉบับปรับปรุง และมาตรฐานอื่นๆ ที่ถูกพัฒนาขึ้นโดยองค์กรระหว่างประเทศต่างๆ) การมีความชัดเจนในกรอบอำนาจต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ศุลกากร ความสามารถในการ

ขอตั้งงบประมาณรายจ่าย จำนวนบุคลากร และทรัพยากรที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถวางแผนในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาทรัพยากรบุคคลอย่างต่อเนื่อง การรักษาจริยธรรมในการปฏิบัติงาน และความสามารถในการให้บริการทางศุลกากรทั่วทั้งประเทศ เป็นต้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงความพร้อมสำหรับการรับภาระหน้าที่ที่ความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้นดังกล่าวข้างต้น

บทบาทขององค์การศุลกากรโลก

องค์การศุลกากรโลกเป็นองค์กรที่มีการดำเนินงานโดยคำนึงถึงความต้องการของประเทศสมาชิก โดยสถาบันศุลกากรซึ่งเคยมีบทบาททางด้านการศึกษาเพียงอย่างเดียวในอดีต กำลังมีการพัฒนาให้เข้ากับการสถานการณ์ในปัจจุบัน ดังนั้น องค์การศุลกากรโลกจึงต้องทบทวนบทบาทของตนเอง (ซึ่งไม่เคยมีการปรับเปลี่ยนอย่างมีนัยสำคัญตั้งแต่การก่อตั้งมาทั้งที่มีสมาชิกเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด มีจำนวน ๑๖๒ ประเทศในปัจจุบัน) องค์การศุลกากรโลกมีภารกิจในการพิจารณาจัดทำเครื่องมือทางศุลกากร (เกือบทุกด้านของงานศุลกากร) ที่เป็นมาตรฐานระดับสากล และให้การสนับสนุนและความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิก รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ให้มีการนำไปใช้

โดยที่ได้มีการตั้งสมมุติฐานต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในขณะนี้ไว้ ดังนี้ จะสามารถให้ความช่วยเหลือประเทศสมาชิกได้อย่างไร จะแน่ใจได้อย่างไรว่าการเพิ่มขีดความสามารถของประเทศสมาชิกจะสามารถเกิดขึ้นได้จริง และจะสามารถประชาสัมพันธ์ให้มีการยอมรับเครื่องมือต่างๆ ที่ถูกพัฒนาขึ้นในวงกว้างได้อย่างไร

สำหรับแนวความคิดเกี่ยวกับการผสมผสานการจัดการตามแนวพรมแดน (Integrated Border Management) ซึ่งมีความซับซ้อนเกินกว่าขอบเขตภาระหน้าที่ของศุลกากรเพียงหน่วยงานเดียว ซึ่งช่องว่างดังกล่าวควรมีกฎเกณฑ์ที่จะประสานให้เกิดความสอดคล้อง และเรียบง่ายในขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานของหน่วยงานตามแนวพรมแดนต่างๆ เช่น ตรวจคนเข้าเมือง ปศุสัตว์ ประมง พืช สาธารณสุข และหน่วยรักษาความปลอดภัย ฯลฯ เพื่อให้การบริหารจัดการตามแนวพรมแดนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แนวทางการดำเนินงาน

๑. องค์การศุลกากรโลกต้องเพิ่ม/ขยายบทบาทเพื่อให้มีความสามารถที่จะกระตุ้นให้ประเทศสมาชิกพิจารณามาตรฐานและเครื่องมือทางศุลกากรที่ถูกพัฒนาขึ้นไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
๒. องค์การศุลกากรโลกควรดำเนินการพัฒนาเครื่องมือ แนวทางปฏิบัติ และข้อเสนอแนะที่เป็นมาตรฐานสากลต่อไป โดยการให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น
๓. องค์การศุลกากรโลกต้องดำเนินการ โดยเน้นการพัฒนากลยุทธ์เพื่อการเพิ่มศักยภาพ/ขีดความสามารถให้กับประเทศสมาชิกต่อไป รวมทั้ง การสร้างความใกล้ชิดกับกลุ่มประชาคมผู้ให้การสนับสนุนระหว่างประเทศ เช่น ธนาคารโลก กองทุนการเงินระหว่างประเทศ และธนาคารเพื่อการพัฒนาภูมิภาค เป็นต้น เพื่ออาศัยเป็นแหล่งเงินทุนให้กับสมาชิก

๔. องค์การศุลกากรโลกจะเปิดให้หน่วยงานต่างๆ ตามแนวพรมแดน เข้าร่วมโดยการจัดเวทีระหว่างประเทศเพื่อแก้ปัญหาในประเด็นที่ยังไม่มีองค์กรใดทำ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุง/ขยายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าว และมุ่งให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับการผสมรูปแบบการจัดการตามแนวพรมแดนอย่างรอบคอบ ซึ่งจะเอื้อประโยชน์ต่อศุลกากรโดยตรง เช่น การผสมระบบพิธีการตามแนวพรมแดนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการต่อต้านภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในขณะนี้ อีกทั้ง เพื่อให้องค์การศุลกากรโลกสามารถกำหนดบทบาท และช่วงอำนาจเพื่อการพัฒนาในสภาวะการณ์ระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป

การนำเสนอกรณีศึกษา (Case studies)

๑. คณะกรรมการสหภาพยุโรป

คณะกรรมการยุโรปเห็นว่ากรอบการดำเนินงานของศุลกากรตามประเพณี (Traditional approach) ได้มุ่งเน้นงานทางด้าน การคลังเพียงอย่างเดียว ในขณะที่วิธีทางใหม่ (New approach) ศุลกากรจะต้องเพิ่มบทบาทในการดำเนินงานทางด้านความปลอดภัยและความมั่นคงตามแนวพรมแดน เพื่อปกป้องประชาชน สิ่งแวดล้อม และสังคม จากการนำเข้าสินค้าปนเปื้อน สินค้าปลอมและลอกเลียนแบบ รวมถึงสินค้าต้องห้าม เช่น วัตถุระเบิดทำลายล้าง ยาเสพติด และวัตถุอันตราย เป็นต้น

บทบาทเด่นของศุลกากร

- มีความรู้ความสามารถในเรื่องการดำเนินงานและช่องทางการขนส่ง
- มีการกำหนดวิธีการควบคุม และสามารถชี้ให้เห็นและควบคุมความเสี่ยงที่มีระดับสูงได้
- สามารถจัดหาข้อมูลสำคัญที่มีคุณภาพให้กับหน่วยงานอื่น

ลักษณะเด่นของศุลกากรของกลุ่มสหภาพยุโรป

- รูปแบบการดำเนินการที่สอดคล้องกันในการควบคุมความเสี่ยงที่เกี่ยวกับความปลอดภัย
- การร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานศุลกากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นในสหภาพฯ
- การใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการดำเนินการ และประสานการจัดการตามแนวพรมแดน (มีการควบคุมอยู่ในระดับสูงและมีระบบพิธีการศุลกากรที่เรียบง่าย)
- มีกรอบกฎหมาย และระเบียบที่ชัดเจนและมีความทันสมัย
- ใช้วิธีการควบคุมร่วม (เหมือนกัน) และมีการทำงานร่วมกันกับตำรวจและหน่วยงานด้านการปราบปรามอื่น
- มีการแลกเปลี่ยนวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมระหว่างกันอย่างสม่ำเสมอ
- มีจำนวนบุคลากรและเครื่องมือเครื่องมือในการปฏิบัติงานที่เพียงพอ

LIART

ข้อเสนอแนะต่อองค์การศุลกากรโลก

องค์การศุลกากรโลกควรคงไว้ซึ่งบทบาทที่สำคัญในการสร้าง/สนับสนุนความร่วมมือระหว่างหน่วยงานศุลกากร รวมทั้ง พัฒนาเครื่องมือทางศุลกากรที่เป็นมาตรฐานสากลต่อไป

๒. สหรัฐอเมริกา

สหรัฐฯ เห็นว่าหน้าที่ความรับผิดชอบของศุลกากรในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตามแนวพรมแดนกำลังก้าวมาสู่จุดที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลง โดยที่ศุลกากรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญเกี่ยวกับการตรวจสินค้าและบุคคลที่เคลื่อนย้าย/เดินทางเข้าและออกจากอาณาเขตประเทศเป็นอย่างดี ดังนั้น ควรพิจารณาใช้ประโยชน์จากความชำนาญที่มีอยู่ดังกล่าวให้มากขึ้น

ลักษณะเด่นของศุลกากรสหรัฐฯ

- มีการจัดองค์กรพรมแดนเพียงองค์กรเดียว (ตรวจคนเข้าเมือง ศุลกากร และเกษตร)
- มีจุดตรวจสินค้าและบุคคลเพียงจุดเดียว ซึ่งดำเนินการ โดย U.S. Customs and Border Protection

ข้อเสนอแนะต่อองค์การศุลกากรโลก

องค์การศุลกากรโลกควรรักษาความเป็นผู้นำในงานด้านศุลกากรสำหรับการกำหนดกรอบปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานสากลต่างๆ ต่อไป

๓. เบลเยียม

ศุลกากรเบลเยียมมีหน้าที่ในการควบคุมสินค้า (นำเข้าและส่งออก) และบริหารจัดการเก็บอากรขาเข้าและภาษีสรรพสามิต โดยจะมีการพัฒนาระบบการดำเนินงานให้มีความทันสมัยใน ๔ ด้าน ดังนี้

๑. การประสานหน้าที่การควบคุมที่มีใช้การจัดเก็บภาษีอากร โดยการขยายความร่วมมือและประสานงานอย่างใกล้ชิด รวมทั้ง แลกเปลี่ยนข้อมูลกันระหว่างหน่วยงานด้านความมั่นคงและปลอดภัยตามแนวพรมแดน เช่น ตำรวจ เป็นต้น รวมถึง หน้าที่ในด้านการจัดเก็บภาษีกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น สาธารณสุข ปศุสัตว์ และพืช ฯลฯ เพื่อให้สามารถตรวจสินค้าและจัดเก็บภาษีอากรได้ภายใต้ระบบ single Customs control operation

๒. การใช้เอกสาร/ใบรับรองฯ แทนการตรวจปล่อยสินค้า โดยเป็นการดำเนินงานร่วมกับบริษัทเอกชนที่เกี่ยวข้องกับช่องทางขนส่งสินค้า (Economic operators) ที่น่าเชื่อถือ ซึ่งต้องมีการทำสัญญา/กำหนดเงื่อนไข หรือวางเงินค้ำประกันไว้กับศุลกากร ทั้งนี้ เอกชนจะต้องให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกับศุลกากรเป็นอย่างดี เพื่อจะได้รับค่าน่าเชื่อถือและการอำนวยความสะดวกระดับพิเศษในการผ่านพิธีการศุลกากร

๓. ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยน (จัดส่ง) ข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและศุลกากร โดยผู้ประกอบการจะสามารถจัดส่ง/ยื่นข้อมูล (ตามที่กำหนด/ต้องการ) ให้กับศุลกากรเพียงครั้งเดียว “single window” ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติพิธีการนำเข้าและส่งออกเป็นไปอย่างเรียบง่ายและรวดเร็ว

ยิ่งขึ้น โดยศุลกากรจะสามารถดำเนินการตรวจสอบถึงความสมบูรณ์ได้ในทุกขั้นตอนของการผ่านพิธีการศุลกากร (รวมถึงส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่นด้วย)

๔. การดำเนินการโดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบ เพื่อเพิ่มความเร็วให้กับการเคลื่อนย้ายสินค้า และลดค่าใช้จ่ายในการจัดทำเอกสารและการตรวจสอบความถูกต้อง อีกทั้งเพื่อให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานศุลกากรที่มีความร่วมมือกัน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นในทันทีทันใด

๔. อาร์เจนตินา

ศุลกากรอาร์เจนตินาได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการควบคุมทางศุลกากรและการอำนวยความสะดวกทางการค้า ในขณะที่คำนึงถึงความสำคัญของการจัดหารายได้เข้ารัฐ ดังนั้นศุลกากรอาร์เจนตินาจึงกำลังพยายามปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ โดยได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชน เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการรักษาสมดุลระหว่างการควบคุมความปลอดภัยและการพัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

๑. นำระบบอัตโนมัติเต็มรูปแบบมาใช้เพื่อให้เกิดความเรียบง่ายในขั้นตอนการปฏิบัติพิธีการศุลกากร (ตามอนุสัญญาเกี่ยวกับโตฉบับปรับปรุง)

๒. การแลกเปลี่ยน/จัดส่งข้อมูล โดยการใช้ WCO Customs Data Model

๓. การจัดทำระบบฐานข้อมูลที่เชื่อถือได้

๔. การผสมระบบการบริหารงานของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ รวมทั้งการดำเนินงานของเอกชน ภายใต้แนวความคิด “single window”

๕. การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานการศุลกากร

๕. ออสเตรเลีย

ศุลกากรออสเตรเลียเห็นว่าทุกประเทศคงยังต้องการได้รับรายได้จากการเก็บภาษีอากรอยู่ (ไม่ว่าจะเปลี่ยนวิธีการจัดเก็บไปเป็นแบบภาษีทางอ้อม หรือภาษีอื่นแทนการจัดเก็บอากรศุลกากรก็ตาม) ในขณะเดียวกันควรจะต้องพยายามทำให้เกิดความคล่องตัวของการดำเนินการทางการค้าควบคู่ไปด้วย โดยที่ศุลกากรควรพัฒนาความสามารถ/เพิ่มประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการปฏิบัติต่อข้อตกลงทางการค้าต่างๆ และการบริหารงาน ฯลฯ

๖. รัสเซีย

ศุลกากรรัสเซียตระหนักถึงบทบาทของศุลกากรที่อาจต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต โดยมีแนวคิดว่าบทบาทใหม่ควรที่จะกำหนดให้เห็นเป็นรูปธรรมจากระดับสากล (องค์การศุลกากรโลก) และลงไปสู่ระดับภูมิภาค และประเทศต่อไป อย่างไรก็ตาม ศุลกากรรัสเซียพยายามปรับปรุง/เปลี่ยนแปลงกิจกรรมของตน เพื่อยกระดับหรือทำให้สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินงานระหว่างประเทศ ดังนี้

๑. การพัฒนาระบบสารบัญชูปโภคในงานตุลาการ โดยปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงานต่างๆ ของตุลาการ รวมถึงภาคธุรกิจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดช่องว่างของโอกาสในการกระทำผิด
๒. การจัดทำกฎหมายให้สอดคล้องกับระบบสากล และยกมาตรฐานการดำเนินงานทางตุลาการเพื่อการอำนวยความสะดวกทางการค้า พร้อมกับการปรับปรุงรูปแบบการป้องกันและปราบปรามสินค้าเถื่อน/ลักลอบ
๓. การพัฒนาและนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในงานตุลาการ โดยการจัดทำโครงสร้างทางเทคโนโลยีสารสนเทศในหน่วยงานตุลาการใหม่ เพื่อรองรับระบบการดำเนินงานแบบไร้เอกสาร (การยื่นข้อมูลใบสำแดงสินค้า ตรวจสอบ และการโต้ตอบกันกับกลุ่มผู้ประกอบการทางด้านการค้า)
๔. จัดทำนโยบายการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับบุคลากร รวมทั้ง การประชุมพิเศษเกี่ยวกับวิธีการอำนวยความสะดวกให้การค้าระหว่างประเทศที่ถูกต้องตามกฎหมาย

มาตรฐานในการจำแนกประเภทพิกัดอัตราศุลกากรล่วงหน้า*

การจำแนกประเภทพิกัดอัตราศุลกากรถือเป็นงานพื้นฐานที่สำคัญงานหนึ่งของศุลกากร เช่นเดียวกับงานในด้านอื่นๆ (เช่น ราคา แหล่งกำเนิดสินค้า พิธีการศุลกากร) เป็นงานวิชาการที่ต้องอาศัยเทคนิคและจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำหน้าที่พิจารณาโดยอาศัยข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องในหลายด้าน ทั้งนี้ การจำแนกประเภทพิกัดสามารถนำมาใช้ทั้งในขั้นตอนล่วงหน้าก่อนที่จะมีการนำเข้า (Pre-entry stage) ขั้นตอนผ่านพิธีการใบขนสินค้าเพื่อการตรวจปล่อย (Declaration-processing stage) และ ขั้นตอนหลังการตรวจปล่อย (Post-clearance stage)

การศึกษาในส่วนนี้ เป็นการศึกษาถึงมาตรฐานเฉพาะการให้บริการจำแนกประเภทพิกัดอัตราศุลกากรล่วงหน้า ซึ่งระบุไว้ในอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยพิธีการศุลกากรที่เรียบง่ายและสอดคล้องกันฉบับปรับปรุง (Revised Kyoto Convention: RKC)¹ และมาตรฐานภายใต้ Recommendation of the Customs Co-operation Council on the Introduction of Programmes for Binding Pre-Entry Classification Information of 18 June 1996 รวมทั้ง Recommendation of the Customs Co-operation Council on the Improvement of Tariff Classification Work and related Infrastructure of 25 June 1998 ตลอดจน Model Agreement between the world customs organization and the customs administration of (country) และเอกสารแนบว่าด้วยมาตรฐานในการให้บริการ (service standard) ซึ่งได้กำหนดไว้ใน Annex to the model agreement (เอกสาร

* ที่มา : ชัยยุทธ คำคุณ เข้าถึงได้จาก เว็บไซต์ <http://www.customs.go.th/UploadFile/News/N1108028.doc>

¹ อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยพิธีการศุลกากรที่เรียบง่ายและสอดคล้องกัน (Revised Kyoto Convention: RKC) เป็นอนุสัญญาระหว่างประเทศที่จัดทำโดยองค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization: WCO) โดยมีวัตถุประสงค์ในการกำหนดมาตรฐานของระเบียบวิธีปฏิบัติ (Standard) และข้อปฏิบัติที่แนะนำ (Recommended Practice) ในการปฏิบัติพิธีการศุลกากรด้านต่างๆให้เรียบง่ายและสอดคล้องกัน ทั้งนี้ โครงสร้างของ RKC ประกอบด้วย

(1) ค่าวบทอนุสัญญา (Body) จำนวน 20 มาตรา (Articles) ที่กล่าวถึงการกำหนดขอบเขตและโครงสร้างอนุสัญญา บทบาทหน้าที่ของ WCO การภาคยานุวัตร พันธกรณีของประเทศภาคีอนุสัญญาฯ การยุติข้อพิพาท เป็นต้น

(2) ภาคผนวกทั่วไป (General Annex) แบ่งเป็น 10 บท (Chapters) ที่ครอบคลุมถึงคำจำกัดความของศัพท์ทางศุลกากร บทบัญญัติหลักของพิธีการศุลกากรทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย standard 108 ข้อ และมาตรฐานชั่วคราวที่อนุญาตให้มีระยะเวลานำไปปฏิบัติ (transitional standard) 13 ข้อ ที่ภาคีคู่สัญญาจะต้องนำไปปฏิบัติภายใน 36 เดือน และ 60 เดือนตามลำดับ นับแต่วันที่ RKC มีผลใช้บังคับกับประเทศนั้น

ทั้งนี้ ภาคผนวกทั่วไป จำนวน 10 บท ประกอบด้วย หลักการทั่วไป คำจำกัดความ การตรวจปล่อยสินค้าและพิธีการศุลกากรอื่นๆ ค่าภาษีอากร การค้าประกัน การควบคุมทางศุลกากร การปฏิบัติงานด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างศุลกากรกับบุคคลที่สาม ข้อมูล/คำวินิจฉัยและกฎระเบียบของศุลกากร และการอุทธรณ์ในเรื่องของศุลกากร

(3) ภาคผนวกเฉพาะเรื่อง (Specific Annex) แบ่งเป็น 10 ภาคผนวก (Annexes A,B,C,D,E,F,G,H,I และ K) รวม 25 บท ประกอบด้วย มาตรฐาน (standard) 240 ข้อ และข้อปฏิบัติที่แนะนำ (Recommended Practices) 152 ข้อ โดยแต่ละภาคผนวกเกี่ยวข้องกับพิธีการศุลกากรเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

ทั้งนี้ ภาคผนวกเฉพาะเรื่อง จำนวน 10 ภาคผนวก ประกอบด้วย การนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร การนำเข้า การส่งออก การผ่านแดน คลังสินค้าทัณฑ์บน การนำเข้าชั่วคราว การป้องกัน พิธีการเรื่องพิเศษ และแหล่งกำเนิดสินค้า

annex IV to Doc.SC0082E 1a) ขององค์การศุลกากรโลก และการศึกษาในบทนี้ยังได้กล่าวถึง การนำการจำแนกประเภทพิศษล่งหน้ามาใช้ ซึ่งกำหนดไว้ในคู่มือสำหรับใช้ในการฝึกอบรมในเรื่องการผ่านพิธีการศุลกากรและตรวจปล่อยสินค้ำล่งหน้า

คำว่า “การจำแนกประเภทพิศษล่งหน้า” หรือ “คำวินิจฉัยล่งหน้า” นั้น ใช้ในรูปภาษาอังกฤษได้ในหลายรูปแบบ อาทิ advance classification ruling หรือ pre-classification ruling หรือ Binding classification ruling หรือ Customs classification ruling เป็นต้น ขณะที่ความหมายของการให้บริการจำแนกประเภทพิศษล่งหน้า ตามมาตรฐานที่กำหนดโดยองค์การศุลกากรโลก และศุลกากรประเทศต่างๆ พบว่า โดยส่วนใหญ่ได้ให้ความหมายไปในแนวทางเดียวกัน แต่อาจมีความแตกต่างบ้างในด้านรายละเอียด ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่าการจำแนกประเภทพิศษล่งหน้าเป็นคำวินิจฉัยซึ่งแจ้งให้ผู้สอบถามทราบถึงประเภทพิศษศุลกากรของสินค้ำ (ซึ่งอาจรวมถึงอัตราอากรของสินค้ำนั้น) ก่อนที่จะมีการนำเข้าสินค้ำหรือส่งออกสินค้ำ² โดยศุลกากรของประเทศนั้นๆ ในบางกรณี การจำแนกประเภทพิศษล่งหน้าอาจออกคำวินิจฉัยภายหลังการนำเข้าสินค้ำ/ส่งออกก็ได้

โดยเหตุที่ตามปกติ การจำแนกประเภทพิศษล่งหน้ามักจะเปิดให้บริการกับการนำเข้าสินค้ำ โดยจะจัดทำก่อนการนำเข้า ดังนั้น การให้บริการนี้จึงช่วยให้การตรวจปล่อยสินค้ำมีความสะดวกรวดเร็วขึ้น เมื่อมีการนำสินค้ำเข้ามา เนื่องจากช่วยลดข้อโต้แย้งระหว่างผู้นำเข้า/ตัวแทนออกของ กับเจ้าหน้าที่ในเรื่องพิศษศุลกากรของสินค้ำ เสริมสร้างความโปร่งใส และช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถคำนวณต้นทุนได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

โดยสรุป เราอาจให้คำจำกัดความของ “การจำแนกประเภทพิศษล่งหน้า” หรือ “คำวินิจฉัยพิศษล่งหน้า” คือ การให้คำวินิจฉัยประเภทพิศษซึ่งจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร โดยหน่วยงานศุลกากร ซึ่งให้ต่อชุมชนการค้าซึ่งเป็นผู้สอบถาม ทั้งนี้คำวินิจฉัยอาจมีผลผูกพัน หรือไม่ผูกพันก็ได้ แต่ภายใต้คำแนะนำขององค์การศุลกากรโลก คำวินิจฉัยควรดำเนินการโดยมีผลผูกพันสำหรับสินค้ำที่สอบถามนั้น

คำว่า “ผูกพัน” ในกรณีที่มีการนำเข้าสินค้ำนั้น มีความหมายถึงคำวินิจฉัยประเภทพิศษที่ประเทศที่นำเข้าจัดทำขึ้นนั้น มีผลผูกพันเมื่อนำสินค้ำนั้นเข้ามายังประเทศที่ออกคำวินิจฉัย กล่าวคือ ผู้ที่ถือคำวินิจฉัยนั้นสามารถใช้ประเภทพิศษตามคำวินิจฉัยนั้นในการสำแดงเพื่อผ่านพิธีการใบขนสินค้ำโดยได้รับการยอมรับจากเจ้าหน้าที่ศุลกากรที่เกี่ยวข้องภายใต้ระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้โดยมีข้อแม้ว่าข้อเท็จจริงที่เป็นสาระสำคัญของสินค้ำที่ใช้ในการวินิจฉัยประเภทพิศษนั้นจะต้องเหมือนกับสินค้ำที่นำเข้าทุกประการ

นอกจากการให้บริการจำแนกประเภทพิศษล่งหน้าสำหรับสินค้ำขาเข้าแล้ว ศุลกากรหลาย ๆ ประเทศจะให้บริการล่งหน้าทำนองเดียวกันนี้ (Advanced Ruling) กับชุมชนการค้า อาทิในเรื่องการกำหนดราคาศุลกากร (customs valuation) เพื่อใช้เป็นฐานในการประเมินภาระค่าภาษีอากร และ แหล่งกำเนิดสินค้ำ (determination of origin) เพื่อประโยชน์ในด้านการขอรับสิทธิพิเศษทางภาษีอากร ได้เช่นกัน

² แม้การให้บริการจำแนกประเภทพิศษล่งหน้า จะคลุมถึงการให้บริการทั้งด้านการนำเข้าและส่งออก แต่โดยเหตุที่โครงสร้างอัตราอากรโดยส่วนใหญ่ของประเทศต่าง ๆ นั้น ไม่จัดเก็บอากรขาออก ดังนั้น ในทางปฏิบัติ ศุลกากรประเทศต่างๆ โดยส่วนใหญ่ จึงให้บริการจำแนกประเภทพิศษล่งหน้ากับการนำเข้าสินค้ำเท่านั้น

**มาตรฐานการให้บริการจําแนกประเภทพิคคาล่วงหน้าภายใต้อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยพิธีการ
ศุลกากรที่เรียบง่ายและสอดคล้องกัน (Revised Kyoto Convention: RKC)**

ในอนุสัญญา RKC ได้กล่าวถึงการให้บริการจัดหาข้อมูล การเผยแพร่ข้อมูล ซึ่งรวมถึงบริการจําแนกประเภทพิคคาล่วงหน้าไว้ในภาคผนวกทั่วไป (general annex) ของบท (chapter) ที่ 9 ว่าด้วยมาตรฐานว่าด้วยข้อมูล คำตัดสิน คำวินิจฉัยที่จัดทำโดยศุลกากร ซึ่งได้กล่าวถึง การเผยแพร่/วิธีเผยแพร่ข้อมูล การปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัย การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดหาข้อมูล การจัดส่งข้อมูลให้บุคคลเมื่อมีการสอบถาม การเปิดเผยข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลที่เป็นความลับ การคิดค่าใช้จ่ายในการให้บริการ การอุทธรณ์คำตัดสิน และการกำหนดให้คำวินิจฉัยมีผลผูกพัน และบท (chapter) ที่ 10 ที่ว่าด้วยมาตรฐานในการอุทธรณ์เรื่องศุลกากร

ทั้งนี้ ในแนวปฏิบัติ (Guideline) ของการนำมาตรฐานดังกล่าวภายใต้อนุสัญญา RKC ไปใช้นั้น มีรายละเอียดสำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจําแนกประเภทพิคคาล่วงหน้าที่ระบุในอนุสัญญา Revised Kyoto Convention พอสรุปได้ดังนี้

(1) การเผยแพร่ข้อมูล

ศุลกากรจะต้องเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ ซึ่งอาจรวมถึงการจําแนกประเภทพิคคาล่วงหน้าศุลกากรให้กับบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้วยวิธีการต่างๆ อาทิ สิ่งตีพิมพ์ เผยแพร่ ณ สถานที่ต่างๆ เป็นต้น ทั้งนี้ ศุลกากรจะต้องคำนึงถึงคุณภาพของข้อมูล ความชัดเจน และการให้คำปรึกษาทางการค้าที่เหมาะสม

(2) การปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัย

พิคคาล่วงหน้าศุลกากรและประกาศทางราชการควรจะมีการทบทวน แก้ไข และจัดพิมพ์ใหม่อยู่เป็นประจำ เจ้าหน้าที่ศุลกากร โดยเฉพาะผู้ที่ปฏิบัติงานในสถานที่ติดต่อสอบถามควรจะสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ทันสมัยเหล่านี้ได้

(3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดหาข้อมูล

ศุลกากรควรพิจารณาใช้เทคนิคต่างๆ อาทิ การใช้เวปไซด์สำหรับข้อมูลทั่วไปทั้งหมดรวมถึงข้อมูลด้านเทคนิคที่ไม่ใช่ข้อมูลหวงห้าม หรือการจัดทำพิคคาล่วงหน้าศุลกากรและข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะช่วยให้สามารถเข้าถึงและปรับปรุงแก้ไขข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว

(4) การจัดส่งข้อมูลให้บุคคลเมื่อมีการสอบถาม

เมื่อมีการร้องขอข้อมูลจากบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ศุลกากรต้องจัดหาข้อมูลซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นเฉพาะที่บุคคลสอบถามมาและข้อมูลซึ่งเกี่ยวข้องกับกฎหมายศุลกากร อาทิ การจําแนกประเภทพิคคาล่วงหน้าศุลกากร อัตราภาษีอากรที่ใช้กับสินค้านั้น ให้โดยเร็วและถูกต้องที่สุดเท่าที่จะกระทำได้

ในขณะที่ข้อมูลและคำแนะนำที่มีลักษณะพิเศษอาจจัดหาให้ได้โดยวาจาหรือทางอิเล็กทรอนิกส์ หน่วยงานศุลกากรมักกำหนดให้จัดทำคำร้องขอคำตัดสินเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงอย่างชัดเจนและสามารถบันทึกได้ อย่างไรก็ตาม ศุลกากรควรยอมรับและให้ใช้การติดต่อเอกสารทางโทรสารและวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์อีกด้วย

คำร้องขอควรจัดส่งให้เจ้าหน้าที่สุลกากรที่ได้รับมอบหมายซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ดำเนินการ โดยควร กำหนดกรอบเวลาสำหรับการตอบคำร้องขอที่เป็นลายลักษณ์อักษรไว้ด้วย นอกจากนี้ หน่วยงานสุลกากรยังควร พิจารณาเผยแพร่ผลงานเป็นระยะๆ เพื่อแสดงให้เห็นว่าสามารถดำเนินการตามกำหนดได้ดีเพียงใด

(5) การเปิดเผยข้อมูล

สุลกากรควรมีกฎหมายรองรับในการเผยแพร่ข้อมูล โดยเป็นกฎหมายซึ่งกำหนดชนิดของข้อมูลที่สามารถเผยแพร่ และเหตุในการที่ไม่เผยแพร่ข้อมูล เช่นเมื่อเปิดเผยแล้ว อาจเป็นอันตรายต่อความสามารถของรัฐบาลในการบริหารประเทศ หรือต่อการประเมินหรือการจัดเก็บภาษีอากร เป็นต้น

(6) การจัดเก็บข้อมูลที่เป็นความลับ

การเปิดเผยข้อมูลต้องไม่มีลักษณะที่เป็นเรื่องลับหรือเรื่องส่วนตัวอันจะมีผลกระทบต่อสุลกากรหรือบุคคลที่สาม หรือไม่นำข้อมูลที่มีความอ่อนไหวต่อการค้าหรือข้อมูลที่เป็นเรื่องลับซึ่งได้รับมาจากผู้ทำการค้าหรือข้อมูลซึ่งอาจมีผลกระทบหากเปิดเผยโดยไม่ได้รับอนุญาต เว้นแต่เป็นการเปิดเผยที่กฎหมายแห่งชาติได้กำหนดหรือได้ให้อำนาจให้กระทำไว้แล้ว เช่นข้อมูลการฉ้อฉลหรือการละเมิดอย่างร้ายแรง

(7) การคิดค่าใช้จ่าย

โดยปกติสุลกากรจะจัดหาข้อมูลหรือคำตัดสินเฉพาะเรื่องให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย อย่างไรก็ตาม เมื่อมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นในการจัดหาข้อมูล อาทิ ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญหรือผลการวิเคราะห์จากห้องทดลอง ค่าใช้จ่ายเหล่านี้อาจเรียกเก็บจากผู้ยื่นคำร้องขอได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย แต่ทั้งนี้ ให้จำกัดเฉพาะเพียงค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการจัดหาข้อมูลให้

(8) การอุทธรณ์คำตัดสิน

สุลกากรต้องแจ้งผลคำตัดสินเป็นลายลักษณ์อักษรให้บุคคลที่ยื่นคำร้องทราบภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ พร้อมแจ้งเหตุผลของคำตัดสินนั้นและแนะนำให้ทราบถึงสิทธิในการอุทธรณ์ด้วย ทั้งนี้ รายละเอียดของวิธีการอุทธรณ์ มีระบุอยู่ในบทที่ 10 ภาคผนวกทั่วไปของ RKC ซึ่งได้กล่าวถึงสิทธิในการอุทธรณ์ รูปแบบ/มูลเหตุในการอุทธรณ์ และการพิจารณาอุทธรณ์ ในหลายประเด็น อาทิ

- กฎหมายแห่งชาติต้องบัญญัติเรื่องสิทธิของการอุทธรณ์ในเรื่องสุลกากรไว้ด้วย
- บุคคลใดที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากคำตัดสินหรือการละเลยของสุลกากรมีสิทธิในการอุทธรณ์
- บุคคลใดที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากคำตัดสินหรือการละเลยของสุลกากรสามารถขอทราบเหตุผลในคำตัดสินภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายแห่งชาติภายหลังจากได้ยื่นคำร้องต่อสุลกากรแล้ว ซึ่งการยื่นคำร้องนี้อาจมีผลให้มีการอุทธรณ์หรือไม่ก็ได้
- เมื่อคำอุทธรณ์ต่อสุลกากรถูกยกเลิก ผู้อุทธรณ์ต้องมีสิทธิในการอุทธรณ์ขั้นต่อไปกับหน่วยงานที่ไม่ขึ้นต่อหน่วยงานสุลกากร
- ในคำตัดสินขั้นสุดท้าย ผู้อุทธรณ์จะต้องมีสิทธิในการอุทธรณ์ต่อหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรม

- ต้องมีการกำหนดเวลาในการยื่นคำอุทธรณ์ต่อคำตัดสินของศาลากรและเวลาที่กำหนดนั้นต้องเพียงพอที่จะอนุญาตให้ผู้อุทธรณ์ศึกษาคำตัดสินที่ผู้อุทธรณ์โต้แย้งและเตรียมคำอุทธรณ์
- ศาลากรต้องออกคำวินิจฉัยต่อคำอุทธรณ์และมีหนังสือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังผู้อุทธรณ์โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
- เมื่อคำวินิจฉัยหรือคำตัดสินอนุญาตให้ดำเนินการตามคำอุทธรณ์ ศาลากรต้องดำเนินการให้ คำตัดสินของตนหรือคำวินิจฉัยของหน่วยงานอิสระหรือหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรมอิสระมีผลบังคับใช้โดยเร็วที่สุด ยกเว้นกรณีที่ศาลากรอุทธรณ์ต่อคำวินิจฉัยนั้น

(9) การกำหนดให้คำวินิจฉัยมีผลผูกพัน

เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการในการที่จะให้ได้รับทราบข้อมูลล่วงหน้าและมีความแน่นอน ศาลากรในหลายประเทศได้จัดให้มีโครงการคำวินิจฉัยที่มีผลผูกพัน ซึ่งจะจัดทำเมื่อมีคำร้องขอและขึ้นกับข้อมูลที่ยื่นคำร้องจัดหาให้ ในบางหน่วยงานคำวินิจฉัยเหล่านี้จะมีผลผูกพันตามกฎหมายและบัญญัติไว้ในกฎหมายแห่งชาติ ในขณะที่หน่วยงานอื่นอาจเป็นเพียงพันธกรณีของศาลากรที่จะปฏิบัติตามคำวินิจฉัยนั้นด้วยเกียรติยศ ตัวอย่างเช่น เมื่อมีการจำแนกพิคัดอัตราศาลากรที่มีผลผูกพัน การจำแนกพิคัดนั้น จะมีผลผูกพันกับทั้งสองฝ่ายเป็นเวลาหลายปีตามที่ศาลากรกำหนดเป็นต้น

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายหรือทางการบริหารใดที่มีผลลบถ่วงคำวินิจฉัย ศาลากรอาจให้มีระยะเวลาผ่อนผันให้กับผู้ยื่นคำร้องแต่ละรายก่อนที่จะเพิกถอนคำวินิจฉัยนั้น ในทางตรงข้าม หากมีการเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงใดซึ่งศาลากรได้นำมาใช้เป็นหลักในคำวินิจฉัยแล้ว คำวินิจฉัยนั้นจะไม่สามารถนำไปใช้ได้อีก

กฎหมายแห่งชาติหรือคำสั่งของหน่วยงานควรกำหนดระเบียบปฏิบัติในการนำคำวินิจฉัยที่มีผลผูกพันไปใช้ และระบุรายละเอียดที่ต้องการไว้ด้วย แบบคำร้องขอควรจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรและควรประกอบด้วยข้อมูลต่อไปนี้เป็นอย่างน้อยที่สุด

- ชื่อและที่อยู่ของผู้ยื่นคำร้อง
- รายละเอียดที่ครบถ้วนสมบูรณ์ของสินค้า อาทิ คำอธิบายรายละเอียดทางการค้า สภาพของสินค้า องค์ประกอบ คุณภาพ ราคา แหล่งกำเนิด ผู้ใช้งานครั้งสุดท้าย หีบห่อ และกระบวนการผลิต (หากเป็นไปได้)
- รายละเอียดการนำสินค้าชนิดเดียวกัน ในครั้งก่อนๆ ของผู้ยื่นคำร้อง รวมทั้ง ประเภทพิคัดอัตราศาลากรที่ใช้
- ที่ทำการศาลากรซึ่งจะผ่านพิธีการไปขนขนนั้น

ในการแจ้งคำวินิจฉัยที่มีผลผูกพันจะต้องเป็นลายลักษณ์อักษร โดยอาจพิจารณาจัดทำเป็นรูปแบบมาตรฐานเพื่อให้ง่ายต่อการรับรอง คำวินิจฉัยควรประกอบด้วยคำอธิบายรายละเอียดที่ถูกต้องของสินค้า และหากเห็นเหมาะสมก็ควรอ้างอิงถึงตัวอย่างสินค้าที่เกี่ยวข้อง ภาพถ่าย แผนผัง แบบแปลน หรือคำอธิบายโดยละเอียดที่ยื่นมาพร้อมกับคำร้องขอด้วย

ศาลากรควรแจ้งคำวินิจฉัยไปยังที่ทำการศาลากรทั้งหมดหรืออย่างน้อยก็ไปยังที่ทำการซึ่งจะนำสินค้าไปสำแดง การเผยแพร่คำวินิจฉัยผ่านทางฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์จะช่วยอำนวยความสะดวกในเรื่องนี้

ได้และยังเป็นการเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณชนด้วย อย่างไรก็ตาม การนำคำวินิจฉัยที่มีผลผูกพันมาประกาศแจ้งให้ทราบมิได้มีผลให้ศาลการต้องอยู่ภายใต้ข้อผูกพันใดๆ นอกเหนือจากข้อผูกพันต่อบุคคลที่ได้รับคำวินิจฉัยนั้น

สำหรับกำหนดเวลาที่คำวินิจฉัยจะมีผลทางกฎหมายนั้น ในทางปฏิบัติระยะเวลาดังกล่าวจะอยู่ในช่วงระหว่างหนึ่งปีและห้าปี ทั้งนี้ ในการใช้คำวินิจฉัย ผู้นำเข้าและผู้ส่งออกสามารถนำคำวินิจฉัยมาแสดงเพื่อลดการผ่านพิธีการใบขนสินค้าของตนลงให้เหลือน้อยที่สุด ในหลายๆสถานการณ์ศาลการจะยอมรับหมายเลขอ้างอิงของคำวินิจฉัยแทนคำวินิจฉัยชุดสมบูรณ์ โดยหากเห็นว่าจำเป็น เจ้าหน้าที่ศาลการสามารถทำการตรวจสอบตามหลักความเสียหายได้ และเจ้าหน้าที่จะต้องพิสูจน์จนเป็นที่พอใจว่าสินค้าที่ต้องสงสัยนั้น เหมือนกันกับสินค้าที่กล่าวถึงอยู่ในคำวินิจฉัย และคำวินิจฉัยนั้น ยังคงมีผลทางกฎหมายอยู่

สำหรับการยกเลิกคำวินิจฉัยที่มีผลผูกพันนั้น ศาลการอาจยกเลิกหากเห็นว่ารายละเอียดที่จัดหาโดยผู้ยื่นคำร้อง ไม่ถูกต้องและไม่สมบูรณ์ ทั้งนี้ คำวินิจฉัยที่มีผลผูกพันจะสิ้นสุดการมีผลทางกฎหมายลงภายใต้สถานการณ์ดังต่อไปนี้

(1) เมื่อคำวินิจฉัยนั้นไม่เข้ากับมาตรการใหม่หรือคำวินิจฉัยของศาลซึ่งตัดสินโดยหน่วยงานที่มีอำนาจภายในประเทศ หรือโดยศาลการหรือสหภาพเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง หรือ

(2) เมื่อผู้ถือคำวินิจฉัยที่มีผลผูกพันนั้น ได้แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ทราบถึงการถอนคืน การเพิกถอน หรือการแก้ไข ตัวอย่างเช่น เนื่องจากได้รับรายละเอียดเพิ่มเติมอันมีผลกระทบต่อคำวินิจฉัย

มาตรฐานการให้บริการจำแนกประเภทพิศดลวงหน้าภายใต้ข้ณะนำต่างๆ (Recommendation) และโมเดลความตกลงฯ ที่จัดทำโดยองค์การศุลกากรโลก

นอกจากการกำหนดมาตรฐานของบริการจำแนกประเภทพิศดลวงหน้าซึ่งระบุไว้ในอนุสัญญา RKC แล้ว องค์การศุลกากรโลก (WCO) ยังได้ตระหนักถึงความสำคัญของการให้บริการจำแนกประเภทพิศดลวงหน้าที่มีต่อการอำนวยความสะดวกทางการค้า ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถทราบพิศดลที่แน่นอนและคาดคะเนต้นทุนของสินค้า และเพื่อให้การจำแนกพิศดลเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

แม้ว่า หน่วยงานศุลกากรสามารถออกกฎหมายกำหนดให้ประเภทพิศดลที่วินิจฉัยนั้น มีผลผูกพัน (non-binding) หรือไม่มีผลผูกพัน (binding) ก็ได้เมื่อมีการนำเข้าสินค้านั้น แต่องค์การศุลกากรโลกได้แนะนำให้หน่วยงานฯควรนำการจำแนกประเภทพิศดลที่มีผลผูกพันมาใช้ และกำหนดระยะเวลาต่างๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานให้ชัดเจน อีกทั้งควรจัดเก็บข้อมูลไว้ในฐานข้อมูลกลางเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและป้องกันการออกคำวินิจฉัยที่ขัดแย้งกัน รวมถึงการพิมพ์เผยแพร่คำวินิจฉัยนั้น เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งเจ้าหน้าที่และภาคเอกชนทราบ เพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาประเภทพิศดลสำหรับของที่เหมือนกันหรือที่เกี่ยวข้องกัน

ดังนั้น WCO จึงได้แนะนำให้ศุลกากรแต่ละประเทศได้นำบริการจำแนกประเภทพิศดลวงหน้ามาใช้ โดยคำนึงถึงหลักการพื้นฐาน (basic principles) 6 ข้อ ซึ่งกำหนดไว้ใน Recommendation of the Customs Co-operation

Council on the Introduction of Programmes for Binding Pre-Entry Classification Information of 18 June 1996³

ดังต่อไปนี้

1. บุคคลใดๆสามารถยื่นคำร้องขอเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อสอบถามพิกคฯล่วงหน้าแบบมีผลผูกพัน สำหรับสินค้าที่ประสงค์จะมีการนำเข้า/ส่งออก ซึ่งคำร้องขอนั้นจะต้องประกอบด้วยรายละเอียดทั้งหมดของสินค้า และข้อมูลอื่นที่จำเป็นสำหรับประกอบการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ (อาทิ โบรชัวร์ ตัวอย่าง เป็นต้น)
2. หน่วยงานจะแจ้งผลการพิจารณาประเภทพิกคฯให้ผู้ยื่นคำร้องเป็นลายลักษณ์อักษร โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้
3. คำวินิจฉัยพิกคฯที่หน่วยงานแจ้งจะมีผลผูกพันกับการดำเนินงานของหน่วยงานในประเทศหรืออาณาเขตของประเทศที่หน่วยงานงานนั้นออกหนังสือแจ้งเป็นเวลาอย่างน้อยหนึ่งปีนับจากวันที่ได้แจ้งผล (ทั้งนี้ให้พิจารณาข้อ 4 และ 5 ประกอบด้วย)
4. คำวินิจฉัยพิกคฯอาจถูกยกเลิกถ้าหากข้อมูลที่ได้รับจากผู้ยื่นคำร้องนั้น ไม่ถูกต้อง หรือไม่ครบถ้วน
5. ให้ผลบังคับใช้คำวินิจฉัยพิกคฯนั้นสิ้นสุด เมื่อ (1) พบว่าคำวินิจฉัยดังกล่าวไม่สอดคล้องกับพิกคฯศุลกากรใหม่หรือการพิจารณาคัดสินในกระบวนการทางศาล ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานของประเทศหรือโดยศุลกากร หรือโดยสหภาพทางเศรษฐกิจ ที่เกี่ยวข้อง หรือ (2) เมื่อผู้ถือคำวินิจฉัย (holder of information) แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อขอยกเลิก ถอน หรือ แก้ไข เนื่องจากเหตุผลต่างๆ เช่น ได้รับข้อมูลเพิ่มเติมซึ่งมีผลต่อกระทบต่อประเภทพิกคฯที่ได้วินิจฉัยไปนั้น
6. แม้ว่าคำวินิจฉัยพิกคฯจะสิ้นสุดลงตามข้อ 5 แต่หน่วยงานยังอาจให้คำวินิจฉัยเดิมนั้นมีผลใช้บังคับต่อไปได้อีกระยะหนึ่ง (grace period) ก็ได้

ต่อมา เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ. 1998 ที่ประชุมองค์การศุลกากรโลก ได้เห็นชอบใน Recommendation of the Customs Co-Operation Council of Tariff Classification Work and related Infrastructure⁴ ซึ่งมีสาระสำคัญแนะนำให้มีการจัดหน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านพิกคฯศุลกากร ให้มี

³ Recommendation of the Customs Co-operation Council on the Introduction of Programmes for Binding Pre-Entry Classification Information เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการจำแนกประเภทพิกค้อตราศุลกากรล่วงหน้าแบบผูกพัน ขององค์การศุลกากรโลก ซึ่งจัดทำเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน ค.ศ. 1996 โดยการรับรองจากที่ประชุมคณะมนตรีความร่วมมือทางศุลกากรในสมัยประชุมที่ 87/88 มีวัตถุประสงค์ให้ประเทศสมาชิกนำระบบฮาร์โมนิซมาใช้อย่างถูกต้องและมีรูปแบบเดียวกันอื่นเป็นการอำนวยความสะดวกแก่การค้าระหว่างประเทศ และสร้างความแน่นอน และคาดการณ์ได้จากระบบฮาร์โมนิซ ทั้งนี้ การจำแนกประเภทพิกคฯล่วงหน้าจะช่วยให้ศุลกากรมีเวลาเพียงพอที่จะพิจารณาจำแนกอย่างถูกต้อง การผ่านพิธีการก็จะทำได้รวดเร็วขึ้น ปัจจุบัน มีภาคีและประเทศสมาชิกที่ไม่ได้เป็นภาคีอนุสัญญา ฮาร์โมนิซ ให้การยอมรับ รวมทั้งสิ้น 52 ประเทศ กับ 1 สหภาพศุลกากร แต่ประเทศไทยยังมิได้รับ Recommendation นี้อย่างเป็นทางการ

⁴ ปัจจุบันมีภาคีและประเทศสมาชิกที่ไม่ได้เป็นภาคีอนุสัญญาฮาร์โมนิซ ให้การยอมรับรวมทั้งสิ้น 37 ประเทศ กับ 1 สหภาพยุโรป ขณะที่ประเทศไทยยังมิได้รับ Recommendation นี้

ผู้เชี่ยวชาญด้านพิศกษอย่างเพียงพอพร้อมมีคู่มือปฏิบัติงาน การแนะนำให้หน่วยงานศุลกากรเปิดให้บริการ การจำแนกประเภทพิศกษล่วงหน้า มีกระบวนการอุทธรณ์ และนำระบบบริหารความเสี่ยงมาใช้

ในส่วนของการจำแนกประเภทพิศกษล่วงหน้า ตาม Recommendation ข้างต้น ได้ระบุไว้ใน Part II หัวข้อ “Customs Procedure” โดยได้ให้ข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

(1) การพิจารณาจำแนกประเภทพิศกษล่วงหน้า ควรจัดตั้งขึ้น ณ สำนักงานใหญ่ของศุลกากร ศูนย์พิศกษ (Classification Center) สำนักงานศุลกากรภูมิภาค หรือที่ท้องถิ่น และควรจำกัดจำนวนเจ้าหน้าที่ที่สามารถออกคำวินิจฉัยเพื่อให้การจำแนกเป็นรูปแบบหรือแนวทางเดียวกัน

(2) รายละเอียดของคำวินิจฉัยที่ออกไปนั้น ควรจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลกลาง (centralized database) เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางพิศกษได้ และเพื่อป้องกันมิให้หน่วยงานต่างๆ มีการออกคำวินิจฉัยสินค้าชนิดเดียวกันขัดแย้งกัน

(3) การกำหนดให้คำวินิจฉัยมีผลผูกพันเป็นเรื่องที่ชุมชนการค้าต้องการเป็นอย่างยิ่ง และควรกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาคำวินิจฉัย และระยะเวลาที่ให้คำวินิจฉัยนั้นมีผลใช้บังคับ เว้นแต่พบว่าคำวินิจฉัยนั้นไม่ถูกต้อง มีการเปลี่ยนแปลง หรือถูกยกเลิก และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดวิธีการปฏิบัติสำหรับการชะลอการบังคับใช้ประเภทพิศกษที่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงใหม่ สำหรับผู้ถือคำวินิจฉัยที่ได้ออกไปในตอนแรกซึ่งสามารถพิสูจน์ให้เป็นที่พอใจว่าจะเกิดความเสียหายเนื่องจากผู้ถือคำวินิจฉัยได้ใช้ประเภทพิศกษเดิมไปแล้ว

(4) เป็นสิ่งสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องเผยแพร่ข้อมูลหรือคำวินิจฉัยพิศกษล่วงหน้าที่ออกให้กับผู้นำเข้า หรือผู้ที่กำลังจำสินค้าเข้าหรือผู้ส่งออก เพื่อสาธารณชนทั่วไปจะได้ใช้เป็นแนวทางในการจำแนกประเภทพิศกษสำหรับของที่เหมือนหรือเกี่ยวข้องกับพิศกษนี้

นอกจากนี้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจำแนกประเภทพิศกษล่วงหน้าของประเทศสมาชิก คณะกรรมการนโยบาย (Policy Commission) และ คณะทำงานเฉพาะกิจระดับสูงว่าด้วยเรื่องพิศกษศุลกากรระบบฮาร์โมนาไรซ์ (High Level Ad Hoc Group on Harmonized System Matter) ภายใต้องค์การศุลกากรโลก ได้ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งระบบการให้บริการจำแนกประเภทพิศกษล่วงหน้า (the possibility of establishing an advance ruling system: ATRS) ในองค์การศุลกากรโลก ทั้งนี้ เนื่องจากประเทศสมาชิกยังขาดความพร้อมที่จะให้มีการจำแนกประเภทพิศกษล่วงหน้าอย่างมีผลผูกพัน ดังนั้น ฝ่ายเลขาธิการคณะทำงานเฉพาะกิจระดับสูงฯ จึงได้ทำการศึกษาและสรุปผลการศึกษานำเสนอต่อที่ประชุมคณะทำงานเฉพาะกิจฯ ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2550 ซึ่งที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบที่จะจัดทำโครงการนำร่องดังกล่าว โดยประเทศที่เข้าร่วมโครงการนำร่องนั้น จะต้องมีการทำความตกลงระหว่าง WCO และประเทศที่เข้าร่วมโครงการใน Model Agreement between the World Customs Organization and the Customs Administration of (country) โดยยึดหลักของ recommendation ดังกล่าวข้างต้นด้วย (รายละเอียดตามเอกสาร annex IV to Doc.SC0082E 1a ประกอบการประชุม Council Session 109th – 110th Session) รวมทั้งจะต้องปฏิบัติตามระเบียบพิธีการมาตรฐานของการให้บริการ (Service Standard) ด้วย ทั้งนี้ ในการประชุมใหญ่ขององค์การ

⁵ กรมศุลกากรมิได้เข้าร่วมใน pilot project ของ WCO เนื่องจากเห็นว่า กรมฯ ได้มีระบบจำแนกประเภทพิศกษล่วงหน้าที่ได้ดำเนินการมาเป็นเวลานานแล้ว เพียงแต่ต้องปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบรองรับให้สอดคล้องรับกับ

ศุลกากรโลก ครั้งที่ 109th-110th Session ระหว่างวันที่ 28 -30 มิถุนายน 2550 ที่ประชุมได้รับรองให้มีการจัดตั้งระบบการจำแนกประเภทพิศดลวงหน้าในองค์การศุลกากรโลก

ภายใต้ความตกลงดังกล่าว ซึ่งประกอบด้วยภาคีสัญญาฝ่ายหนึ่งได้แก่องค์การศุลกากรโลก และอีกฝ่ายหนึ่งได้แก่ศุลกากรประเทศที่ได้ทำความตกลง (Administration) จะดำเนินการส่งเสริมการให้บริการจำแนกประเภทพิศดลวงหน้า โดยความตกลงนี้ประกอบด้วยมาตราต่างๆรวม 9 มาตรา (Articles) และเอกสารแนบท้ายความตกลง (Annex and Appendix) ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

มาตราที่ 1 กล่าวถึงคำจำกัดความของ “advance tariff ruling” “applicant” “holder” และ “Customs tariff nomenclature”

“advance tariff ruling” หมายถึง ข้อมูล (tariff information) การจำแนกประเภทพิศดลวงหน้า (tariff classification) ซึ่งหน่วยงานศุลกากรออกให้กับบุคคล/บริษัท และมีผลผูกพันกับการดำเนินการของศุลกากรที่อยู่ในประเทศหรือที่ขึ้นกับประเทศนั้น ตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายของประเทศนั้น

“applicant” หมายถึง บริษัทหรือบุคคลซึ่งยื่นคำร้องขอไปยังหน่วยงานศุลกากรเพื่อขอให้จำแนกประเภทพิศดลวงหน้า

“holder” หมายถึง บริษัท หรือบุคคลซึ่งได้รับคำวินิจฉัยพิศดลวงหน้าจากศุลกากร

“Customs tariff nomenclature” หมายถึง พิศดลวงหน้า (ที่อยู่บนพื้นฐานของระบบฮาร์โมไนซ์) ซึ่งจัดทำขึ้นภายใต้กฎหมายของประเทศหรืออาณาเขตซึ่งศุลกากรนั้นขึ้นอยู่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการกำหนดอัตราศุลกากรกับของนำเข้าหรือส่งออก

มาตรา 2 กล่าวถึงภาระผูกพันขององค์การศุลกากรโลก (obligation of the WCO) ซึ่งจะทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำ (classification advice) แก่ศุลกากรคู่สัญญาในเรื่องพิศดลวงหน้าของสินค้าที่เป็นปัญหา โดยมีเงื่อนไขว่าสินค้าที่สอบถามนั้นจะต้องมีการนำเข้าจริง โดยมีผู้ยื่นคำร้องขอสอบถามมายังหน่วยงานศุลกากร ทั้งนี้ WCO จะให้คำแนะนำประเภทพิศดลวงหน้า (classification advice) ในเรื่องพิศดลวงหน้าของสินค้าตามกฎหมายพิศดลวงหน้าของประเทศนั้น โดยมีผลในวันที่ให้ความเห็น ในกรณีที่ไม่สามารถให้ความเห็นตามกฎหมายพิศดลวงหน้าของประเทศนั้นได้ WCO จะให้คำปรึกษาตามพิศดลวงหน้าโมไนซ์ฉบับล่าสุด ในระดับ 6 หลัก (6-digit HS level latest version) ทั้งนี้ WCO จะเก็บค่าธรรมเนียมจากหน่วยงานศุลกากรซึ่งเป็นคู่สัญญาของความตกลงนี้ในการให้คำปรึกษา

มาตรา 3 กล่าวถึงภาระหน้าที่ของหน่วยงานศุลกากรซึ่งเป็นคู่สัญญาของความตกลงฯ (Obligations of the Administration) อาทิ หน่วยงานจะต้องส่งรายละเอียดของคำร้องขอมายัง WCO และแจ้งผลการพิจารณาของ WCO ในรูปของคำวินิจฉัยพิศดลวงหน้าให้ผู้ยื่นคำร้องขอ ทั้งนี้ ในกรณีที่ WCO แจ้งความเห็นเป็นพิศดลวงหน้าระดับ 6 หลัก (เนื่องจากไม่สามารถให้ความเห็นตามพิศดลวงหน้าของประเทศนั้นได้ ตามที่ระบุ

Recommendation ของ WCO ในขั้นนี้จึงมิได้เข้าร่วมในโครงการดังกล่าว แต่ยังมีมติที่จะรับความช่วยเหลือทางเทคนิค (Technical Assistance) จาก WCO ในการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรที่มีหน้าที่พิจารณาการจำแนกประเภทพิศดลวงหน้าและระบบการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในมาตรา 2) หน่วยงานศุลกากรจะเป็นผู้ทำหน้าที่วินิจฉัยประเภทพิศตามกฎหมายของประเทศนั้น นอกจากนี้ หน่วยงานจะต้องจัดส่งพิศศุลกากรฉบับล่าสุดที่ใช้ในประเทศของตนให้ WCO

มาตรา 4 กล่าวถึง การสรุปผลการพิจารณาของ WCO เป็นในลักษณะคำแนะนำ (WCO advice) ให้กับหน่วยงานศุลกากรเท่านั้น คำแนะนำดังกล่าวจะใช้เพื่อเป็นพื้นฐาน (basis) ให้กับหน่วยงานศุลกากรในการจำแนกประเภทพิศล่วงหน้าให้กับผู้สอบถาม ทั้งนี้ คำวินิจฉัยล่วงหน้าอาจมีผลผูกพันแต่เฉพาะผู้ถือคำวินิจฉัยนั้น และผูกพันกับการนำเข้าจริงภายใต้เงื่อนไขว่าเจ้าหน้าที่ศุลกากรจะต้องพอใจว่าสินค้าที่นำเข้านั้นมีลักษณะและข้อเท็จจริงตรงกับรายละเอียดที่ใช้ในการจำแนกประเภทพิศนั้น

คำวินิจฉัยที่หน่วยงานศุลกากรออกให้ จะมีผลใช้บังคับอย่างน้อย 3 ปีนับจากวันที่ออก เว้นแต่มีการยกเลิกคำวินิจฉัย หรือเป็นโมฆะ

คำวินิจฉัยจะถูกยกเลิกหรือเป็นโมฆะเมื่อขัดแย้งหรือไม่สอดคล้องกับกฎหมายพิศฯ หรือคำตัดสินของศาลของประเทศนั้น หรือเมื่อคำวินิจฉัยถูกถอน ยกเลิก แก้ไข เพราะเหตุผลต่างๆ อาทิ มีข้อมูลเพิ่มเติมซึ่งมีผลกระทบต่อคำวินิจฉัยประเภทพิศของสินค้านั้น

ผู้ถือคำวินิจฉัยที่ถูกยกเลิกอาจยังคงใช้คำวินิจฉัยเดิมนั้นต่อไปได้อีกหกเดือนนับแต่วันที่ได้ประกาศยกเลิก ถ้าผู้ถือคำวินิจฉัยนั้นได้ส่งชื่อ ขอบ สินค้านั้นโดยใช้ประเภทพิศตามคำวินิจฉัยเดิมนั้นที่ประกาศยกเลิก

มาตรา 5 กล่าวถึง ภาษาที่ใช้ในเอกสารยื่นคำร้องขอทราบพิศล่วงหน้าต้องเป็นภาษาอังกฤษ หรือฝรั่งเศส ซึ่งเป็นภาษาทางการที่ใช้ใน WCO ขณะที่ WCO จะแจ้งคำแนะนำประเภทพิศเป็นภาษาอังกฤษหรือฝรั่งเศส เช่นกัน

มาตรา 6 ผู้สอบถามสามารถขอให้ทบทวนหรืออุทธรณ์ผลการตัดสินได้ ภายใต้กฎหมายของประเทศนั้นๆ

มาตรา 7 มาตรฐานการให้บริการ (service standard) กล่าวถึง ระเบียบปฏิบัติในการยื่นคำร้องขอรับบริการจำแนกประเภทพิศล่วงหน้า ซึ่งมีข้อกำหนดในเรื่องมาตรฐานการให้บริการระบุไว้ในเอกสารแนบความตกลงฯ ฉบับนี้

มาตรา 8 การระงับข้อพิพาท กล่าวถึงในกรณีที่เกิดข้อโต้แย้งในเรื่องการตีความและ/หรือการบริหารความตกลง ระหว่างคู่สัญญา (WCO และศุลกากรคู่สัญญา) ทั้งสองฝ่ายจะต้องหาทางแก้ไขปัญหามิตรภาพ

มาตรา 9 ผลบังคับใช้ กล่าวถึง ความตกลงฯ นี้มีผลบังคับใช้ในวันที่ได้มีการลงนาม และให้มีผลเป็นเวลา 5 ปีนับแต่วันที่ได้ลงนามนั้น และสามารถยกเลิกโดยการที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแจ้งยกเลิกเป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งนี้ ความตกลงฯ นี้จะสิ้นสุดทันทีที่อีกฝ่ายได้รับแจ้งการยกเลิกแล้ว ขณะเดียวกัน การแก้ไขความตกลงสามารถกระทำได้โดยความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรของทั้งสองฝ่าย

ในส่วนของมาตรฐานการให้บริการ (Service Standard) ตามมาตรา 7 ของความตกลง Model Agreement between the world customs organization and the customs administration of (country) นั้น ได้มีรายละเอียดซึ่งระบุไว้ในเอกสารแนบ (Annex) ซึ่งได้กล่าวถึงวิธีปฏิบัติของหน่วยงานศุลกากรในการจำแนกประเภทพิศล่วงหน้า โดยมีสาระสำคัญของมาตรฐานการให้บริการ ประกอบด้วย

(1) การยื่นคำขอทราบประเภทพิกัดฯล่วงหน้า

บุคคล/บริษัทซึ่งเป็นผู้สอบถามจะต้องยื่นคำขอฯเป็นลายลักษณ์อักษรมายังหน่วยงานศุลกากร โดยใช้ใบคำขอฯ 1 ฉบับต่อสินค้า 1 ชนิด ตามแบบฟอร์มที่กำหนดไว้ใน Appendix 1 ซึ่งมีรายละเอียดได้แก่

- ชื่อและที่อยู่ของผู้ยื่นคำขอฯ
- รายละเอียดของสินค้า
- ส่วนประกอบของสินค้าซึ่งสำคัญต่อการพิจารณาจำแนกประเภทพิกัด
- เอกสารทางเทคนิค รูปถ่าย โบรชัวร์ ผลวิเคราะห์ในห้องทดลองทางวิทยาศาสตร์ และเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการจำแนกพิกัดฯ รวมถึงตัวอย่างสินค้า
- หลักฐานการชำระค่าธรรมเนียมสำหรับการวินิจฉัยพิกัดฯล่วงหน้า

(2) การดำเนินการของหน่วยงานศุลกากรเมื่อได้รับใบคำขอฯ

เมื่อได้รับใบคำขอฯแล้ว เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบข้อมูลทางการค้าและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลและเอกสารที่ได้รับ ทั้งนี้ หน่วยงานอาจปฏิเสธใบคำขอฯหากพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เกี่ยวข้องกับสินค้าที่จะมีการนำเข้าจริง หรือเป็นกรณีที่มีการต่อสู้ในทางคดีอยู่ ทั้งนี้ หน่วยงานจะต้องอธิบายเหตุผลของการปฏิเสธให้ผู้ยื่นคำขอฯทราบ

เมื่อรับใบคำขอฯแล้ว หน่วยงานจะต้องจัดส่งใบคำขอและเอกสารประกอบทั้งหมดให้ WCO ภายในเวลา 10 วันนับจากที่รับใบคำขอฯนั้น

เมื่อเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้ว เห็นว่าใบคำขอฯไม่มีข้อมูลที่จำเป็นต่อการวินิจฉัยพิกัดฯล่วงหน้า เจ้าหน้าที่จะให้ผู้ยื่นคำขอหาข้อมูลมาให้ครบถ้วน

(3) การดำเนินการของ WCO เมื่อได้รับเรื่องจากหน่วยงานศุลกากร

WCO จะพิจารณาคำขอ และแจ้งผลการพิจารณาให้หน่วยงานศุลกากรภายในระยะเวลา 30 วันทำการ นับจากวันที่ WCO ได้รับข้อมูลจากศุลกากร โดยจะเริ่มนับนับเมื่อ WCO มีข้อมูลทั้งหมดเพื่อประกอบการพิจารณา ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด WCO จะแจ้งให้ศุลกากรทราบพร้อมเหตุผลที่เกิดความล่าช้า พร้อมระบุวันที่คาดว่าจะแล้วเสร็จ ทั้งนี้ WCO จะไม่แจ้งผลการพิจารณาสำหรับกรณีที่พิกัดของสินค้านั้นอยู่ระหว่างการพิจารณาของ Harmonized System Committee

ในกรณีที่ WCO เห็นว่าข้อมูลที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการพิจารณา WCO จะแจ้งให้ศุลกากรถึงความจำเป็นที่จะต้องได้ข้อมูลเพิ่มเติมและให้ศุลกากรจัดหาข้อมูลนั้น

(4) การจำแนกประเภทพิกัดฯล่วงหน้าโดยหน่วยงานศุลกากร (Issuing of advance tariff ruling by the Administration)

ศุลกากรจะต้องแจ้งผลการพิจารณาพิกัดฯล่วงหน้าของ WCO ให้ผู้ยื่นคำขอภายในระยะเวลา 10 วันนับจากที่ได้รับผลจาก WCO

ในกรณีที่ศุลกากรแจ้งคำวินิจฉัยประเภทพิกัดฯแตกต่างจากคำแนะนำ (WCO advice) ซึ่งออกโดย WCO นั้น ศุลกากรจะต้องแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบผลการพิจารณาของ WCO ด้วย ทั้งนี้ ผู้ยื่นคำขอมีสิทธิที่จะอุทธรณ์ผลการพิจารณาพิกัดฯของศุลกากร โดยผ่านกระบวนการอุทธรณ์ในประเทศ

หน่วยงานจะต้องแจ้งคำวินิจฉัยพิทักษ์ล่วงหน้าให้ผู้ยื่นคำขอภายในระยะเวลา 60 วัน นับจากวันที่ได้รับคำขอนั้น และในกรณีที่ประเภทพิทักษ์มีการเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกซึ่งเป็นไปตามมาตรา 4 ของความตกลงฯ หน่วยงานจะต้องแจ้งให้บริษัท/บุคคลซึ่งได้รับคำวินิจฉัยไปแล้ว ได้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลง/ยกเลิกดังกล่าว ภายในระยะเวลา 10 วันทำการ

กล่าวโดยสรุป ศาลาการแต่ละประเทศมีวิธีในการนำบริการแจ้งคำวินิจฉัยพิทักษ์ล่วงหน้าไปใช้แตกต่างกัน ตามสภาพแวดล้อมของประเทศ และแนวทางของตน

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะนำไปใช้ในลักษณะใดก็ตาม หน่วยงานควรคำนึงถึงหลักพื้นฐานดังต่อไปนี้ในการให้บริการแจ้งคำวินิจฉัยพิทักษ์ล่วงหน้า

- คำวินิจฉัยควรจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร
- คำวินิจฉัยควรมีลักษณะผูกพันเมื่อมีการนำเข้าจริง(ไม่ว่าจะกำหนดไว้ในกฎหมายหรือไม่ก็ตาม)
- คำวินิจฉัยควรมีผลบังคับใช้ในช่วงระยะเวลาหนึ่งที่กำหนด ซึ่งควรแจ้งให้ชุมชนการค้าได้รับทราบ
- หน่วยงานจะต้องมีอำนาจในการยกเลิก/แก้ไขปรับปรุงคำวินิจฉัยล่วงหน้าภายใต้หลักเกณฑ์เงื่อนไขที่ชัดเจน ทั้งนี้ในการยกเลิก/แก้ไขปรับปรุงดังกล่าวจะต้องแจ้งให้ผู้สอบถาม/ชุมชนการค้าได้รับทราบพร้อมเหตุผลที่ดำเนินการ

- หน่วยงานจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้สอบถามร้องเพื่อให้มีการทบทวน/อุทธรณ์คำวินิจฉัย
- หน่วยงานควรเผยแพร่คำวินิจฉัยหากเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงเรื่องความลับของบุคคลและความลับทางการค้า

- หน่วยงานจะต้องจัดเก็บคำวินิจฉัย และดำเนินการเพื่อให้การใช้คำวินิจฉัยในการประกอบการพิจารณาพิทักษ์ไปในแนวทางเดียวกัน

- หน่วยงานควรเผยแพร่การให้บริการแจ้งคำวินิจฉัยพิทักษ์ล่วงหน้า เพื่อให้ผู้ประกอบการได้รับทราบอย่างทั่วถึง เพื่อให้ผู้ประกอบการได้รับประโยชน์จากบริการดังกล่าว

ทั้งนี้ การดำเนินงานภายใต้หลักการพื้นฐานดังกล่าวข้างต้น จะทำให้การให้บริการแจ้งคำวินิจฉัยพิทักษ์ล่วงหน้ามีความโปร่งใส ชัดเจน แน่นนอน และผู้ประกอบการสามารถคาดคะเนต้นทุนการนำเข้าได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการตามมาตรา 10 ของ GATT

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงระบบการทำงานและปัจจัยสนับสนุน เพื่อทำให้เกิดการยอมรับระบบพิธีการศุลกากรไร้เอกสาร*

ที่มาและความสำคัญ

ในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์อย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านฮาร์ดแวร์ (Hardware) และซอฟต์แวร์ (Software) ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างมาก โดยเฉพาะในภาคธุรกิจการนำเข้า-ส่งออก ที่ต้องมีความรวดเร็วในการขนส่งสินค้าและทำธุรกรรมกับภาครัฐ เทคโนโลยี Electronic Data Interchange (EDI) เป็นอีกหนึ่งเทคโนโลยีที่ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนและถ่ายโอนข้อมูลระหว่างองค์กรที่เป็นคู่ค้าทางธุรกิจผ่านกระบวนการสื่อสารข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการโซ่อุปทาน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจขององค์กร

ในปี พ.ศ.2541 กรมศุลกากรนำระบบ EDI (Electronic Data Interchange) มาใช้สำหรับการส่งออกและการนำเข้าสินค้าอย่างครบวงจร ซึ่งทำให้การนำเข้าสินค้าออกจากอารักขาศุลกากรมีความสะดวกและรวดเร็วขึ้น ผู้ส่งออก ผู้นำเข้า และตัวแทนออกของสามารถจัดเตรียมใบขนสินค้าภายในสำนักงานของตน แล้วส่งใบขนสินค้ามายังกรมศุลกากร โดยผ่านระบบ EDI ซึ่งกรมศุลกากรสามารถตรวจสอบความถูกต้องของใบขนสินค้าทางระบบได้ในทันที หากข้อมูลที่ได้รับถูกต้อง ตัวแทนออกของสามารถจัดพิมพ์ใบขนสินค้าและนำมายื่น ณ ที่ทำการกรมศุลกากรเพื่อชำระอากรและตรวจปล่อยสินค้า โดยกรมศุลกากรได้ติดตั้งระบบเพื่อใช้ในการดำเนินการส่งออก ณ สำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพ ตั้งแต่ เดือน เมษายน พ.ศ. 2541 และสำนักงานศุลกากรท่าเรือกรุงเทพ ตั้งแต่ เดือน กันยายน 2541 และได้ติดตั้งระบบเพื่อใช้ในการนำเข้า ณ สำนักงานศุลกากรท่าเรือกรุงเทพ และสำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพ และติดตั้งระบบเพื่อใช้ในการนำเข้าและส่งออก ณ สำนักงานศุลกากร และด่านศุลกากรอื่นๆ ทั่วประเทศ ภายในปี พ.ศ. 2542 โดยประโยชน์ที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศุลกากรจะได้รับ คือ สามารถออกของได้รวดเร็ว ช่วยลดความผิดพลาดที่เกิดจากการบันทึกข้อมูลซ้ำซ้อน ช่วยลดต้นทุนเกี่ยวกับการบริหารระบบสินค้าคงคลัง เพราะสามารถกำหนดเวลาที่แน่นอนในการซื้อและตรวจปล่อยสินค้าออกจากอารักขาศุลกากรทำให้ไม่จำเป็นต้องกักตุนสินค้า และยังคงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดการเอกสารต่างๆ พร้อมทั้งประหยัดเวลาในการเดินทางมาติดต่อกับกรมศุลกากร และลดปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับการดูแลเงินสดและเช็ค เมื่อผู้ประกอบการค้าเข้าสู่ระบบการชำระเงินผ่านธนาคาร (Electronic Funds Transfer) และยังมีข้อมูลข่าวสารที่ปรับปรุงให้ทันสมัยพร้อมที่จะนำมาใช้ในการบริหารงานได้ทันต่อความต้องการ

การเปลี่ยนแปลงจากการทำเอกสารด้วยกระดาษมาเป็นการใช้เทคโนโลยี EDI ทำให้เกิดการคัดค้านการนำเทคโนโลยี EDI มาใช้ในระยะแรก แต่การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้การทำงานของภาครัฐและภาคเอกชนมีความคล่องตัวมากขึ้น กรมศุลกากรได้มีนโยบายที่จะเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีให้ก้าวสู่ความเป็นศุลกากรระดับโลก โดยนำเทคโนโลยี ebXML มาใช้งานในระบบการทำงานใหม่ที่เรียกว่า e-Customs และว่าจ้างให้บริษัทผู้ผลิตและพัฒนาซอฟต์แวร์ระบบงานคอมพิวเตอร์เข้ามาศึกษากระบวนการงานจากเทคโนโลยี EDI เดิมและทำการพัฒนาระบบงานใหม่โดยใช้เทคโนโลยี ebXML โดยกรมศุลกากรมีความพยายามอย่างยิ่งในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในภาคเอกชน โดยมีการกำหนดการทดลองใช้เทคโนโลยีใหม่นี้เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2550 เป็นต้นมา

แนวโน้มของการดำเนินธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างองค์กรนั้น มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วทั่วโลก โดยเฉพาะการดำเนินธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ระหว่างภาคธุรกิจ หรือ เรียกว่า แบบบีทูบี (Business to Business) องค์กรที่เป็นคู่ค้าทางธุรกิจต่างมีการแลกเปลี่ยน เอกสารทางธุรกิจ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น การรับส่งเอกสารการสั่งซื้อและใบกำกับสินค้า เป็นต้น การทำธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ แบบบีทูบีนี้ มีประโยชน์ในการแลกเปลี่ยน เอกสารทางธุรกิจ และยังได้ประโยชน์ในการลดต้นทุนการดำเนินการ การเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ ความคล่องตัว และความเร็วในการดำเนินธุรกิจ องค์กรธุรกิจทั่วโลกจึงให้ความสนใจในการพัฒนาระบบ

*ที่มา : สุวรรณ โพธิ์อ่อนและไพโรจน์ เร้าธนชกุล เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาวิชาการด้านการจัดการ โลจิสติกส์ และ โซ่อุปทานครั้งที่ 9 (ThaiVCML2009) 19-21 พฤศจิกายน 2552 เข้าถึงได้จาก <http://ba1.buu.ac.th/vcml2009/paper/S003.pdf>

สารสนเทศ ในองค์กรให้สามารถรองรับการทำพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ในลักษณะเชื่อมโยงระหว่างธุรกิจกับธุรกิจกันมากขึ้น

นอกจากนี้ กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ ระยะ พ.ศ. 2544-2553 ของประเทศไทย ได้กำหนดแนวทางส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อยกระดับขีดความสามารถของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยการเชื่อมโยงระบบธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ประกอบการ ประสิทธิภาพดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ ถ้ามีมาตรฐานในการแลกเปลี่ยนเอกสารในเชิงธุรกรรมและการแลกเปลี่ยนบริการระหว่างระบบสารสนเทศของผู้ประกอบการเหล่านั้น

องค์กรธุรกิจในปัจจุบัน ต่างมีความสนใจในการร่วมเข้าสู่ ตลาดการค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นตลาดที่องค์กรแต่ละองค์กรสามารถค้นหาและกันได้ มีการแลกเปลี่ยนเอกสารทางธุรกิจ และมีการแลกเปลี่ยนบริการหรือข้อมูลต่าง ๆ ระหว่างกัน โดยที่องค์กรไม่ว่าจะเป็นขนาดใหญ่ หรือมีสถานที่ตั้งอยู่ที่แห่งใดในโลก ก็สามารถเชื่อมโยงถึงกันได้ โดยมีต้นทุนต่ำ มีความปลอดภัยของข้อมูล และไม่จำกัดแพลตฟอร์มของระบบสารสนเทศในองค์กรต่าง ๆ เหล่านี้ และการคาดหวังว่าระบบดังกล่าวจะช่วยลดต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ ช่วยขยายโอกาสทางธุรกิจ และช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

เทคโนโลยีของอินเทอร์เน็ตเป็นเทคโนโลยีเปิดที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย และต้นทุนในการพัฒนาไม่สูงเหมือนการแลกเปลี่ยนข้อมูล แบบ EDI รวมถึงมีระบบในการป้องกันความปลอดภัยของข้อมูล ประกอบกับเทคโนโลยีของการแลกเปลี่ยนข้อมูลในรูปของ XML (Extensible Markup Language) ซึ่งเป็นภาษาที่มีโครงสร้าง สามารถรองรับความต้องการในการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางธุรกิจระหว่างองค์กรได้ จากความสามารถของ XML ทำให้ XML ได้รับการยอมรับว่าเป็นภาษาของฐานข้อมูลบนเว็บ และเป็นกลไกในการแลกเปลี่ยนระหว่างแอปพลิเคชันได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ดี การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยียังคงต้องดำเนินต่อไป เพื่อพัฒนาศักยภาพของระบบการทำงานของราชการไทยให้มีความทัดเทียมกับต่างประเทศ การศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงจากระบบ Manual พัฒนาเป็นเทคโนโลยี EDI ที่มีการใช้งานอย่างแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน มาเป็นเทคโนโลยี ebXML ในระบบ e-Customs นั้น เพื่อนำแนวทางที่ได้มาพิจารณาแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการเปลี่ยนแปลงระบบงานเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และภาคธุรกิจที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี โดยเปรียบเทียบการทำงานของระบบงานทั้งสามระบบ รูปแบบของระบบงานที่มีความแตกต่างกัน ความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้ระบบงาน และเสนอแนะวิธีการแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี ในการศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานเปลี่ยนแปลงนี้ ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข้ปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงระบบงาน และเสนอแนะต่อผู้พัฒนาโปรแกรมให้แก้ไข้ปัญหาได้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนากรมศุลกากรให้ก้าวสู่ความเป็นมาตรฐานของการเป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนภาคธุรกิจนำเข้าส่งออกต่อไป

ส่วนการศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาหรือปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับระบบศุลกากรไร้เอกสารของผู้ประกอบการไทย ผลการวิจัยที่ได้จะนำเสนอต่อหน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะกรมศุลกากรเพื่อนำไปปรับปรุงประสิทธิภาพในการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น

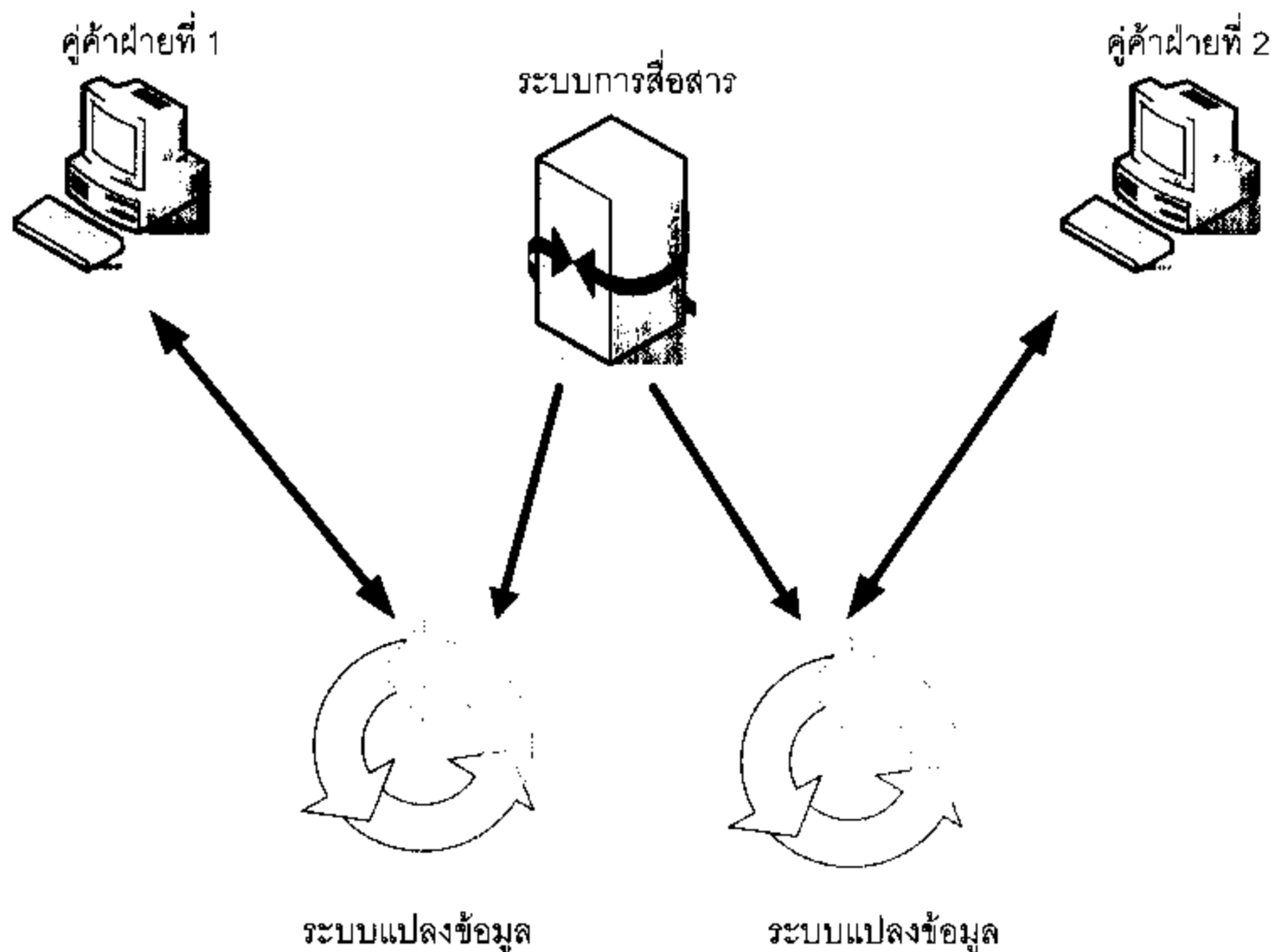
บทความปริทัศน์และทฤษฎีพื้นฐาน

การผ่านพิธีการศุลกากรระบบไร้เอกสาร (Paperless) หรือเรียกอีกอย่างว่า e-Customs ซึ่งกรมศุลกากรได้นำระบบนี้มาใช้ประมาณ 3-4 ปี โดยพัฒนามาจากระบบ EDI (Electronic Data interchange) เดิม โดยการผ่านพิธีการศุลกากรทั้ง 3 ระบบ คือ ระบบ Manual ระบบ EDI และระบบ ebXML มีการดำเนินงานที่แตกต่างกันดังนี้

1. การผ่านพิธีการศุลกากรในรูปแบบเอกสาร (Manual) คือการจัดทำใบขนสินค้าขาเข้า ใบขนสินค้าขาออก โดยจัดทำในรูปแบบเอกสาร โดยให้นำเอกสารประกอบการทำใบขนฯ เช่น Invoice, Air Waybill, Packing list มา

ทำการตรวจสอบ คำขอราคา ราคา น้ำหนัก ปริมาณ ชนิดของ ค่าแปลชื่อสินค้า แล้วทำการพิมพ์ใบขนสินค้าตามแบบฟอร์มที่กรมศุลกากรกำหนด จัดชุดใบขนฯ 3 ชุด หลังจากนั้น ทำการตรวจสอบความถูกต้อง และนำไปผ่านพิธีการศุลกากร ตั้งแต่ การตรวจสอบรายละเอียดต่างๆ ในเอกสาร การประเมินราคาชำระอากร และทำการตรวจปล่อย ทุกอย่างต้องพบเจ้าหน้าที่ศุลกากรทุกขั้นตอน จนกว่าจะตรวจปล่อย

2. การผ่านพิธีการศุลกากรในระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (EDI) เป็นระบบที่ต้องส่งข้อมูลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ผ่าน VANS (Value Added Network Services) จากผู้ส่งข้อมูลไปยังเครือข่ายผู้ให้บริการรับส่งข้อมูล ผ่านไปยังระบบคอมพิวเตอร์ของศุลกากร เพื่อตรวจสอบตามข้อกำหนด (Profile) กรณีผ่านการตรวจสอบก็จะได้เลขที่ใบขนสินค้า หลังจากนั้นผู้ส่งข้อมูลจะทำการจัดพิมพ์ใบขนสินค้าลงในแบบฟอร์มที่กรมศุลกากรกำหนด และจัดชุดเอกสารเหมือนการผ่านพิธีการศุลกากรในรูปแบบเอกสาร จำนวน 3 ชุด สืบไปว่า ระบบ EDI จะมี 2 แบบ ได้แก่ ระบบ Red Line ต้องผ่านการตรวจสอบเอกสารและตรวจปล่อยจากเจ้าหน้าที่ และ Green Line ไม่ต้องตรวจสอบเอกสารและไม่ผ่านการตรวจปล่อย แต่การจัดเก็บเอกสารต่างๆ ยังมีความจำเป็นต้องจัดเก็บข้อมูลไว้ในรูปแบบเอกสาร

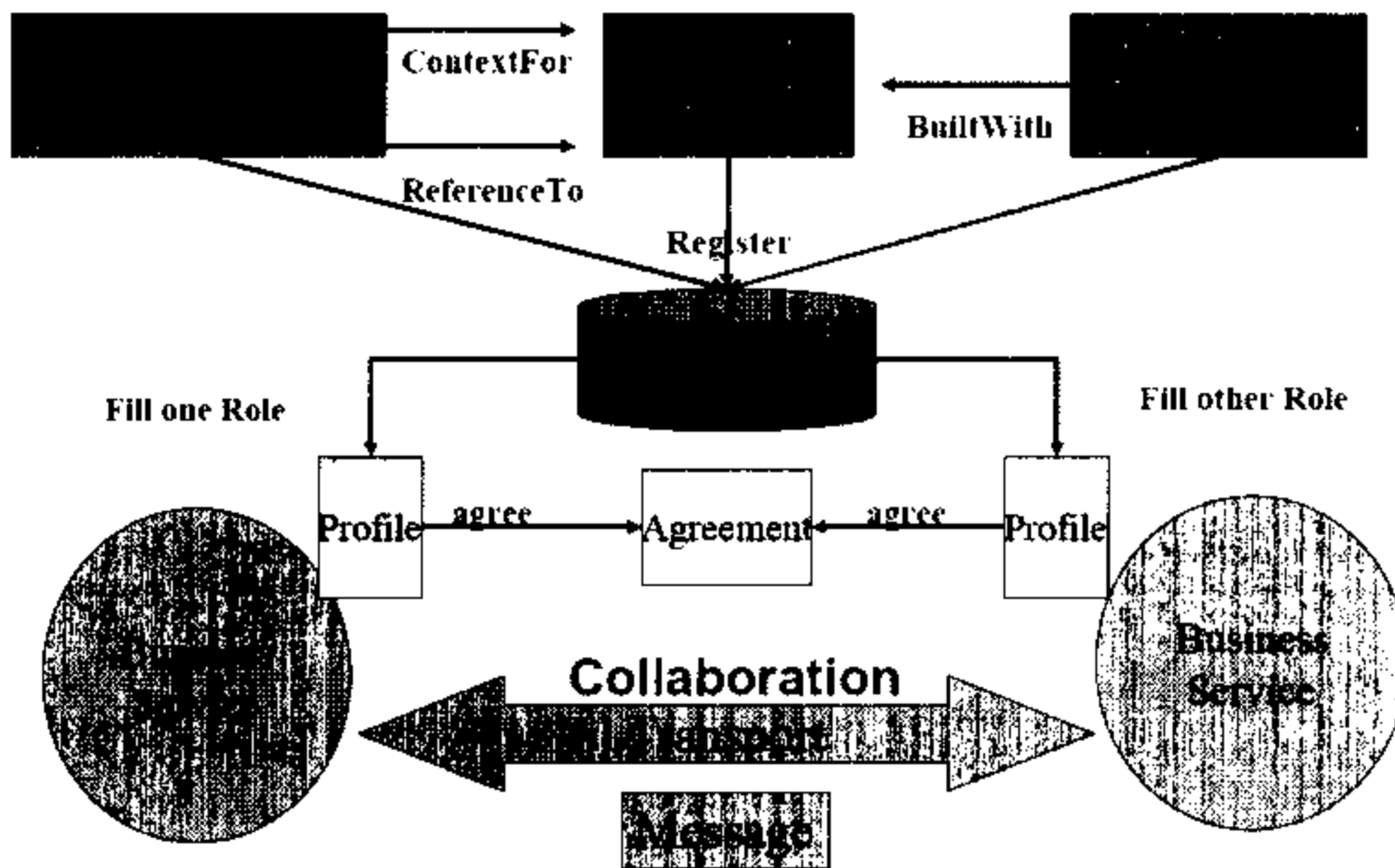
รูปที่ 1 : โครงสร้างพื้นฐานของ EDI

3. การผ่านพิธีการศุลกากรในรูปแบบไร้เอกสาร (Paperless) คือ การผ่านพิธีการที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ 100% เริ่มตั้งแต่ การส่งข้อมูล INVOICE , ข้อมูลใบขนสินค้า, ผ่านผู้ให้บริการรับส่งข้อมูล (Vans) ไปยังเครื่องคอมพิวเตอร์ของศุลกากร เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตาม (Profile) ที่กำหนด ถ้าถูกต้อง เครื่องของกรมศุลกากรจะออกเลขที่ใบขนสินค้าให้ ถ้าไม่ถูกต้อง จะแจ้งกลับโดยบอกรหัสข้อผิดพลาด เพื่อให้ผู้ส่งข้อมูลทำการแก้ไขและส่งกลับไปตามช่องทางเดิม เพื่อตรวจสอบ ถ้าทุกอย่างถูกต้องจะออกเลขที่ใบขนสินค้าให้ ส่วนการตรวจปล่อยสินค้านั้น เครื่องคอมพิวเตอร์ของกรมศุลกากร จะกำหนดเอง โดยการสุ่มตรวจ

อัตโนมัติ หนึ่งระบบจะมีการกำหนดโหมดไว้เป็น Green Line ไม่ต้องตรวจสอบ ไม่ต้องตรวจปล่อย ยกเว้นกรณีถูกเครื่องสุ่มตรวจ สั่งการตรวจอัตโนมัติ ส่วนกรณี Red Line ต้องทำการตรวจสอบ พิกัดราคา และตรวจปล่อย ตามปกติ

ebXML Architecture

ที่มา: UN/CEFACT and OASIS, 2001

รูปที่ 2 : โครงสร้างสถาปัตยกรรม ebXML

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปฎิมา สุนทรมาน ศึกษาพบว่าจากการปรับเปลี่ยนวิธีการศุลกากรแบบเดิมที่ต้องนำเอกสารไปพบเจ้าหน้าที่ศุลกากรมาเป็นการติดต่อผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่สามารถลดขั้นตอน เวลา รวมถึงต้นทุนการให้บริการลงได้นี้เป็นที่คาดหวังของผู้รับบริการที่จะเห็นความเปลี่ยนแปลงของผู้ให้บริการทั้งในด้านการปรับลดอัตราค่าบริการลงหรือการนำเสนอมูลค่าเพิ่มในด้านการบริการการเป็นตัวแทนออกของสำหรับแนวทางในการปรับตัวคือการใช้กลยุทธ์ด้านราคานี้จะสามารถรับลูกค้าไว้ได้ในระยะสั้นแต่ในระยะยาวแล้วกลยุทธ์ด้านการสร้างความแตกต่าง เช่น การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถเติบโตอย่างมั่นคงในธุรกิจการให้บริการการเป็นตัวแทนออกของภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว

วุฒิชัย หงส์สันเทียะ ศึกษาถึงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (EDI) รุ่นไร้การใช้กระดาษ (ebXML) มาใช้กับงานพิธีการศุลกากร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านความริความเข้าใจของผู้ใช้บริการ ด้านความปลอดภัยของข้อมูล ด้านค่าใช้จ่าย ด้านความพร้อมในการบริการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และด้านการค้าระหว่างประเทศผู้นำเข้าและส่งออกสินค้าที่ให้บริการตัวแทนออกของดำเนินการจะมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มกิจการประเภทตัวแทนออกของเป็นหลักแต่มีการนำเข้าและส่งออกเป็นครั้งคราว

LIART

เนคเนค ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลตอบแทนการลงทุนด้านไอทีของภาครัฐโดยทำการศึกษาระบบ EDI ในงานศุลกากร พบว่า ผู้ให้บริการมีความเห็นว่าประโยชน์ที่สำคัญที่สุดของระบบ EDI ได้แก่ การช่วยให้บริการได้รวดเร็วขึ้น และลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ขณะเดียวกันก็สามารถเพิ่มความถูกต้องในการทำงาน และลดต้นทุนในการให้บริการ ในส่วนของการประเมินผลประโยชน์ที่เกิดแก่ผู้ให้บริการที่สามารถวัดมูลค่าเป็นตัวเงินนั้น และลดขั้นตอนในการออกใบขนสินค้า และประโยชน์ที่เกิดแก่ผู้รับได้แก่ การประหยัดต้นทุนด้านเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

Kuan และ Chau พบว่า ผู้ประกอบการ รายย่อยของประเทศฮ่องกง คัดสินใจใช้ระบบ EDI ด้วยสาเหตุดังต่อไปนี้ 1) ปัจจัยความพร้อมระบบเทคโนโลยี 2) ปัจจัยแรงกดดันจากอุตสาหกรรม 3) ปัจจัยการมองเห็นของผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้ EDI 4) แรงกดดันจากภาครัฐในฮ่องกง

วิธีการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสาร บทความ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบพิธีการศุลกากร ซึ่งจากการสำรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ในประเทศเป็นงานวิจัยที่ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินงานของพิธีการศุลกากรทั้งแบบระบบ Manual ระบบ EDI และระบบ ebXML รวมไปถึงการศึกษาถึงการนำระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งในรูปแบบของ EDI และ ebXML มาใช้กับงานพิธีการศุลกากร หากแต่การศึกษาถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้ในพิธีการศุลกากร รวมไปถึงนโยบายจากภาครัฐหรือกรมศุลกากรที่จะผลักดันให้เกิดการใช้งานระบบพิธีการศุลกากรไร้เอกสารหรือระบบอื่น ๆ หากจะมีการเปลี่ยนแปลงในภายหน้า ยังขาดการศึกษาวิจัยอย่างเป็นรูปธรรม ผู้วิจัยจึงได้ให้ความสนใจและมุ่งที่จะหาวิธีการและข้อเสนอแนะรวมถึงวิธีการแก้ปัญหาเพื่อให้ผู้ประกอบการหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีการยอมรับและใช้งานระบบพิธีการศุลกากรไร้เอกสารกันอย่างแพร่หลาย

ผลของการวิเคราะห์

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงระบบงานพิธีการศุลกากร

ผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงระบบงานพิธีการศุลกากรจากระบบ Manual พัฒนาเป็นเทคโนโลยี EDI ที่มีการใช้งานอย่างแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน มาเป็นเทคโนโลยี ebXML ในระบบ e-Customs นั้น

จากการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงจากการทำงานเอกสารด้วยกระดาษมาเป็นการใช้เทคโนโลยี EDI ย่อมมีปัญหาคัดค้านและอุปสรรคติดขัด รวมถึงเกิดการคัดค้านในระยะแรก ทั้งในส่วนของเจ้าหน้าที่ศุลกากร ผู้ให้บริการ EDI (Vans) ผู้รับบริการ และปัญหาที่เกิดจากตัวระบบ EDI โดยสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาที่เกิดจากการใช้งานระบบ EDI ระบบจะเกิดการล้าเมื่อยเมื่อมีผู้เข้าใช้งานจำนวนมาก
2. ผู้ให้บริการ EDI (Vans) ในระบบการทำงาน EDI มีจำนวนน้อย ควรพัฒนาให้มีผู้ให้บริการ EDI เพิ่มขึ้นเพื่อเกิดการแข่งขันและพัฒนาที่ดีขึ้น
3. ปัญหาด้านเทคนิคการทำงานของระบบที่เกิดการขัดข้องในโปรแกรมต่างๆ เนื่องจากการพัฒนาของระบบที่ยังไม่สมบูรณ์
4. ปัญหาเรื่องต้นทุนของระบบสูงซึ่งเป็นปัญหาสำหรับธุรกิจขนาดเล็กที่ขาดการสนับสนุน ทำให้การเชื่อมต่อ หรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกิดความล่าช้า
5. เจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในระบบ EDI ทั้งในส่วนของการใช้งานโปรแกรมต่างๆ และความคล่องตัวในการใช้คอมพิวเตอร์

LIART

กรมศุลกากรจึงมีนโยบายเพื่อผลักดันให้ผู้ประกอบการเข้าใจและยอมรับการใช้งานเทคโนโลยี EDI ซึ่งประสบผลสำเร็จต่อมา โดยระบบงานถูกนำมาใช้เต็มรูปแบบในปี พ.ศ.2543 เป็นต้นมา

ตารางที่ 1 : การเปรียบเทียบพิธีการศุลกากรในระบบ Manual และระบบ EDI

รายละเอียด	ระบบ Manual	ระบบ EDI
1. ผู้ใช้	ยังไม่ได้ติดตั้งระบบ EDI	EDI user ผู้ใช้งานระบบ ประกอบด้วย ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก Broker และ Service Counter ของเอกชน
2. การรับข้อมูลใบขนสินค้า	เจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากรบันทึกข้อมูลจากใบขน หลังจากตรวจปล่อย (ขาเข้า) หรือรับบรรทุก (ขาออก)	EDI user ส่งข้อมูลผ่านทางสายสื่อสาร
3. เวลาในการรับข้อมูล	ยื่นเอกสารกับเจ้าหน้าที่ ทำได้เฉพาะในเวลาทำการ	ดำเนินการโดยอัตโนมัติตลอด 24 ชั่วโมง
4. ประเภทใบขนสินค้า	ใบขนทุกประเภท	ใบขนทุกประเภท (ยกเว้น ใบขนถ่ายลำผ่านแดน ขออออกของไปก่อน หรือกรณีพิเศษที่ไม่สามารถบันทึกด้วยระบบปกติได้)
5. ข้อมูลใบขนสินค้า	ไม่ต้องป้อนข้อมูลใบขนสินค้า	ป้อนข้อมูลใบขนสินค้า
6. การตรวจสอบพิธีการ	ต้องตรวจสอบพิธีการ	ถ้าใบขนนั้นถูกจัดเป็นพวก green line ไม่มีการตรวจสอบพิธีการ
7. การตรวจของ	ตรวจทุก Shipment	สุ่มตรวจ

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศ กรมศุลกากร

และในปี พ.ศ.2549 กรมศุลกากรได้มีนโยบายที่จะเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีให้ก้าวสู่ความเป็นศุลกากรระดับโลก โดยนำเทคโนโลยี ebXML มาใช้งานในระบบการทำงานใหม่ที่เรียกว่า e-Customs การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี EDI เป็นเทคโนโลยี ebXML นั้นเกิดอุปสรรคต่าง ๆ ทั้งทางด้านการใช้งานโปรแกรมในระบบ e-Customs แนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ การจัดทำเอกสาร การฝึกอบรมให้เจ้าหน้าที่และผู้ประกอบการ จึงทำให้เกิดความไม่พอใจในการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีจากหลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ประกอบการ ตัวแทนออกของ และแม้แต่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานก็มีความรู้สึกถึงความซับซ้อนในระบบงาน โดยสรุปได้ดังนี้

1. กระบวนการทำงาน ด้านการทำงานของเจ้าหน้าที่ ระบบ ebXML จะช่วยลดภาระการทำงานของเจ้าหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า แต่จะเพิ่มภาระให้กับผู้ประกอบการในการยืนยันตัวเอง เนื่องจากประสิทธิภาพของเทคโนโลยี ebXML ที่นำมาใช้แทน EDI มีลักษณะการทำงานเหมือน EDI แต่มีประสิทธิภาพมากกว่าทางด้านความปลอดภัยในการรับและส่งข้อมูล การแก้ไขข้อมูล มีการยืนยันตัวตนของผู้รับและส่งข้อมูลอย่างชัดเจน ไม่เหมือนกับเทคโนโลยี EDI ที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อการปฏิบัติงานของภาครัฐได้ เนื่องจากไม่มีการยืนยันตัวตนของผู้รับและสามารถทำใบขนสินค้าได้โดยไม่จำกัด เพราะไม่มีการจับข้อมูลกับ Manifest เรื่องที่ส่งเข้ามาเหมือนกับ ebXML ดังนั้น ebXML จึงมีประสิทธิภาพที่ดีกว่า ดังนั้นบริษัทจึงต้องศึกษาทำความเข้าใจระเบียบการปฏิบัติพิธีการใหม่ เพราะถ้าหากมีข้อผิดพลาดที่ขั้นตอนการนำสินค้าออกจากอารักขาศุลกากร จะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ หากพบความผิดจะถูกดำเนินการในชั้นคดีได้

2. พันธมิตรของหน่วยงานภาครัฐยังไม่มีความพร้อมในการเชื่อมโยงข้อมูลในปัจจุบัน ทั้ง BOI

LIART

การนิคมอุตสาหกรรม เป็นต้น ทำให้ยังจำเป็นต้องใช้เอกสารประกอบการดำเนินงานอยู่ และกรมศุลกากร ไม่สามารถอัปเดตข้อมูลแบบ Real Time ได้ทุกวัน

3. ผลกระทบด้านต้นทุน ประกอบด้วย ค่าเครื่องอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ค่าใช้จ่ายในการวางระบบเครือข่าย ค่าใช้จ่ายในการเปลี่ยนซอฟต์แวร์และติดตั้งระบบปฏิบัติการ รวมถึงค่าใช้จ่ายในการเช่าซื้อ CA (Certification Authority : องค์กรออกใบรับรอง ทำหน้าที่เป็นบุคคลที่สามารถดำเนินการออกใบรับรองดิจิทัลให้กับผู้ทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่ขอใช้บริการ) และลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์รายปี (ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ สร้างจากเทคโนโลยีเข้ารหัสด้วยกุญแจสาธารณะ เป็นการลงลายมือชื่อดิจิทัลยืนยันข้อความที่ต้องการส่งผ่านเครือข่าย ผู้ส่งข้อความจะใช้กุญแจส่วนตัวในการลงลายมือชื่อดังกล่าว ซึ่งลายมือชื่อของผู้ส่งจะถูกรับรองด้วยองค์กรออกใบรับรอง (CA) โดยแสดงอยู่ในรูปของใบรับรองดิจิทัล (Digital Certification) ประโยชน์ของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ นอกจากจะช่วยระบุตัวผู้ส่งข้อมูลแล้ว ยังช่วยป้องกันข้อมูลให้มีความถูกต้องด้วย) ต้นทุนค่าเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ โปรแกรมระบบ และระบบเครือข่าย บริษัทสามารถใช้อุปกรณ์เดิมที่ใช้กับระบบการผ่านพิธีการศุลกากรในระบบ EDI ได้ แต่จะมีค่าใช้จ่ายด้านการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงซอฟต์แวร์ จากเดิมที่เป็นโปรแกรมไบชนแบบ EDI มาเป็นโปรแกรมไบชนอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสาร ภายใต้การพัฒนาใช้งานในระบบเว็บเพจ (Web Base Application)

ต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านเอกสาร ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการจากผู้ให้บริการ EDI (VANs) ค่าใช้จ่ายในกระบวนการพิธีการศุลกากร การตรวจปล่อยสินค้า และค่าใช้จ่ายในการรับส่งข้อมูลกับกรมศุลกากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับค่าใช้จ่ายด้านการรับส่งข้อมูลจะเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากต้องส่งข้อมูลบัญชีราคาสินค้าให้กับกรมศุลกากรเพิ่มเติมจากระบบ EDI ทำให้จำนวนข้อมูลที่รับส่งในแต่ละไบชนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น รวมถึงค่าธรรมเนียมศุลกากรที่เพิ่มสูงขึ้น ส่วนค่าใช้จ่ายในกระบวนการพิธีการศุลกากรและการตรวจปล่อยสินค้าจะลดลงจากค่าใช้จ่ายด้านการเดินทางไปพบเจ้าหน้าที่ศุลกากรเพื่อปฏิบัติพิธีการ ณ ด้านศุลกากร

ต้นทุนสำหรับการฝึกอบรมให้เจ้าหน้าที่และผู้ประกอบการ ในส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการหรือผู้ประกอบการ จำเป็นต้องศึกษาวิธีการใช้ระบบพิธีการศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสารให้เกิดความชำนาญและเข้าใจระบบเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพื่อป้องกันการดำเนินงานที่ผิดพลาด ด้านค่าจ้างแรงงานและค่าล่วงเวลา ต้นทุนในส่วนของพนักงานที่ต้องป้อนข้อมูลไบชนสินค้าจะไม่มีเปลี่ยนแปลง เพราะสามารถใช้พนักงานที่ปฏิบัติงานในระบบ EDI เดิมมาทำการเรียนรู้ระบบปฏิบัติการแบบใหม่ สำหรับพนักงานจัดเตรียมไบชนสินค้า และพนักงานตรวจปล่อยสินค้า รวมถึงพนักงานรับส่งเอกสารจะลดลง เนื่องจาก ในระบบพิธีการศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสารไม่จำเป็นต้องยื่นเอกสาร

4. โปรแกรมการทำงานในแต่ละส่วนมีการทำงานของระบบที่ไม่เหมือนกัน ทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการรับ-ส่งข้อมูลกับกรมศุลกากร รวมถึงความสับสนในการใช้งานของซอฟต์แวร์ซึ่งมีความยุ่งยากและซับซ้อน ดังนั้น ควรพัฒนาปรับปรุง และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบพิธีการและการใช้งานโปรแกรมแก่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานและผู้ประกอบการ และควรปรับเปลี่ยนซอฟต์แวร์ให้เข้าใจง่ายเหมาะแก่การใช้งานสำหรับทุก ๆ ธุรกิจ

จากปัญหาดังกล่าว จึงทำให้กรมศุลกากรต้องมีมาตรการในการนำร่องการใช้งานระบบ e-Customs โดยเริ่มการเปลี่ยนแปลงในด้านข้อมูลพิกัดสินค้า ซึ่งมีผลกระทบต่อการลดอัตราอากรให้มีข้อมูลเฉพาะในระบบงานใหม่ และปิดระบบเดิมที่ใช้อยู่เป็นบางส่วน เพื่อให้ผู้ประกอบการเปลี่ยนการรับและส่งข้อมูลจาก EDI มาใช้ e-Customs และเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2550 กรมศุลกากรปิดการดำเนินการส่งข้อมูลในระบบ EDI สำหรับการจัดส่งข้อมูลไบชนสินค้าขาออกทั่วประเทศ ให้ผู้ประกอบการเปลี่ยนมาใช้งานระบบ e-Customs แต่ในระบบการนำเข้าสินค้ายังคงใช้ระบบ EDI เดิม เนื่องจากมาจากความไม่สมบูรณ์ในการพัฒนาซอฟต์แวร์ให้รองรับการทำงานที่มีปัญหามากมายสำหรับระบบงานศุลกากรในปัจจุบันได้

ตารางที่ 2 : การเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียระหว่างเทคโนโลยี EDI กับเทคโนโลยี ebXML

รายละเอียด	EDI	ebXML
1. ความปลอดภัยของเอกสาร	ไม่ปลอดภัยเพราะรับส่งเป็น Flat File ธรรมดา สามารถเปิดอ่านได้	ปลอดภัยเพราะใช้การเข้ารหัส
2. การยืนยันความเป็นเจ้าของ	ไม่สามารถยืนยันได้	สามารถยืนยันได้ตามข้อมูล CA ที่ใช้ในการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Signature)
3. ความสอดคล้องกับ พ.ร.บ. ว่าด้วยการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์	ไม่สอดคล้อง เนื่องจากไม่สามารถยืนยันความเป็นเจ้าของเอกสารได้	สอดคล้องเพราะมีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ในเอกสารไว้อยู่แล้ว
4. ไบรรับรองอิเล็กทรอนิกส์ CA	ไม่ได้ใช้	ใช้ตามหลักการกุญแจคู่ (PKI)
5. สามารถนำไบรรับรอง (CA) ไปใช้กับงานธุรกรรมอื่นๆ ได้	ไม่ได้ เนื่องจากไม่ได้ใช้ไบรรับรองอิเล็กทรอนิกส์	ใช้ได้ เนื่องจากเอกสารทุกฉบับสามารถยืนยันความเป็นเจ้าของได้
6. มาตรฐานที่ใช้	B2B Standard คือข้อตกลงระหว่างองค์กร	ebXML Standard เป็นมาตรฐานสากลที่ใช้ติดต่อกันระหว่างองค์กร
7. ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บเอกสาร	ค่าใช้จ่ายสูง เนื่องจากต้องจัดเก็บเอกสารที่เป็นกระดาษอยู่ตามระยะเวลาที่หน่วยงานตามกฎหมายกำหนดไว้	ค่าใช้จ่ายไม่มี เนื่องจากเอกสารถูกจัดเก็บในรูปเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในสื่อ ที่เป็น Electronic Media
8. ความยากง่ายในการพัฒนาระบบ	ยาก เนื่องจากใช้มาตรฐานที่ตกลงกันภายใน	ง่าย เนื่องจากใช้มาตรฐานสากลซึ่งเข้าใจในแวดวง IT อยู่แล้ว

ปัจจัยสนับสนุนเพื่อทำให้เกิดการยอมรับระบบพิธีการศุลกากรไร้เอกสาร (e-Customs) ของผู้ประกอบการไทย

ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้ปัจจัยต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น เงินทุน การค้าการลงทุน ทรัพยากรบุคคล อีกทั้งระบบสารสนเทศมีการเคลื่อนไหวตลอดเวลา ดังนั้น ประเทศไทยคงไม่สามารถหลีกเลี่ยงปัจจัยเหล่านี้ได้ ประกอบกับทุกหน่วยงานภาครัฐ ต้องรีบปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน กรมศุลกากรเป็นหน่วยงานราชการที่สำคัญหน่วยงานหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับการค้าการลงทุนโดยตรง ดังนั้น กรมศุลกากรจึงปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความทันสมัยเทียบเท่ามาตรฐานสากล ด้วยการนำระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสารมาใช้ในการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการโดยเฉพาะผู้นำเข้า-ส่งออก โดยมีเป้าหมายที่จะนำกระบวนการทางศุลกากรมุ่งไปสู่ระบบไร้เอกสาร (e-Customs) และตั้งที่ทราบกันดีที่ว่า รายได้หลักของประเทศไทยมาจากภาคบริการ และภาคการส่งออก ดังนั้น ระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสารจึงเปรียบเสมือนเป็นเครื่องมือในการเพิ่มขีดความสามารถในการค้าของผู้ส่งออกของไทย ซึ่งตรงกับนโยบายหลักของรัฐบาลไทยที่พยายามผลักดันให้ธุรกิจไทย โดยเฉพาะผู้ส่งออกสามารถแข่งขันกับคู่แข่งในเวทีการค้าโลกได้

ปัจจัยสนับสนุนที่คาดว่าจะผลักดันให้ผู้ประกอบการยอมรับระบบพิธีการศุลกากรไร้เอกสาร (e-Customs) ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ดังนี้

1. ความจำเป็นหรือผลประโยชน์ที่องค์กรจะได้รับจากการใช้ระบบ e-Customs ทั้งนี้เพื่อให้ระบบการทำงานขององค์กรรองรับการค้าในปัจจุบันและอนาคตซึ่งการค้าขายจะอยู่ในรูปแบบการค้าแบบ ไร้เอกสารมากยิ่งขึ้น และเอื้อประโยชน์ต่อองค์กรให้สามารถแข่งขันในยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศได้

2. ความพร้อมและความต้องการขององค์กรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่แตกต่างจากเดิม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่และรองรับกับเทคโนโลยีเดิมที่ล้าหลังในปัจจุบัน เพื่อทำให้เกิดความสะดวกทั้งในด้านการให้บริการและการใช้งานของเจ้าหน้าที่หรือพนักงาน

3. แรงผลักดันจากบริษัทคู่ค้าและภาคอุตสาหกรรม จากความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบริษัทคู่ค้า เป็นแนวทางหนึ่งที่สำคัญต่อการประยุกต์ใช้ ebXML เพราะเป็นเทคโนโลยีที่จำเป็นต้องการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางธุรกิจ เชิงลึกระหว่างองค์กรและกรมศุลกากร ซึ่งการนำ ebXML มาใช้ในองค์กรจะทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีและเกิดนโยบายทางการค้าในระยะยาวระหว่างองค์กรหรือบริษัทคู่ค้า

4. การสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง การนำ ebXML มาใช้เพื่อให้เกิดความสำเร็จนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรในแผนกต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ดังนั้นการสนับสนุนและการผลักดันของผู้บริหารระดับสูงจะเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานขององค์กรในการประยุกต์ใช้ ebXML โดยรวมถึงการจัดหาบุคลากร เงินทุน และเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่จำเป็นต่าง ๆ

5. การสนับสนุนจากภาครัฐบาลและกรมศุลกากร ทั้งนี้เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐาน โลจิสติกส์ของประเทศอันเป็นหัวใจของการส่งออกให้ทัดเทียมกับนานาประเทศในฐานะผู้ส่งออก ที่มีศักยภาพสูง คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2547 เห็นชอบแผนการขับเคลื่อนการพัฒนาโลจิสติกส์ของประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลด Non-Value Added Cost เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพลดเวลาและขั้นตอน สร้างความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภายในและต่างประเทศ เพื่อให้กระบวนการนำเข้าและส่งออกเป็นไปในรูปแบบ Single Window Entry / Paperless กรมศุลกากรจึงมีการปรับบทบาทเพื่อให้ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลโดยการเปิดให้บริการด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบ หรือ e-Customs ซึ่งประกอบด้วย e-Declaration e-Payment e-Manifest และ e-Container โดยมีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเชื่อมโยงระหว่างกรมศุลกากรกับหน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมายในการควบคุมการนำเข้าส่งออกสินค้า และผู้นำเข้า-ส่งออกเข้าด้วยกัน ด้วยการให้บริการอย่างครบวงจรเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (Single Window) เพื่อรองรับและอำนวยความสะดวกด้านการค้าระหว่างประเทศให้ทันต่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดความโปร่งใสในการทำงาน และช่วยลดปัญหาการทุจริต คอรัปชั่น ได้อย่างเป็นระบบและยั่งยืน รวมทั้งการเก็บภาษีได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย นอกจากนี้ยังช่วยลดต้นทุนให้ผู้ประกอบได้ประมาณ 30% เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้ระบบพิธีการศุลกากรแบบเดิม

บทวิจารณ์และบทสรุป

เรื่องของระบบพิธีการศุลกากรไร้เอกสาร หรือ e-Customs เป็นเรื่องที่ไม่ได้ง่ายแต่ทำยาก เพราะอยู่ที่เรื่องของวัฒนธรรมของผู้ใช้งานระบบ ไม่ได้อยู่ที่เรื่องของเทคโนโลยีว่าดีพร้อมหรือไม่ แต่อยู่ที่ว่าจะปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมของผู้ใช้งานได้อย่างไร โดยเฉพาะหากไม่มีอะไรที่เป็นการบังคับก็จะเป็นเรื่องยากที่ผู้ใช้งานจะยอมรับและใช้งานระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอด ซึ่งปัจจุบันรัฐบาลไทยพยายามใช้หลายมาตรการมาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาการออกของจากกรมศุลกากรที่ล่าช้า กฎระเบียบที่ไม่ทันสมัย ปัญหาระบบขนส่งที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการขนส่ง เป็นต้น มาตรการที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา อาทิเช่น การนำระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสารเพื่อการปรับปรุงมาตรฐานการทำงานของกรมศุลกากรภายในท่าเรือแหลมฉบังให้ดีขึ้น และรวมถึงการให้ความสะดวกรวดเร็วในการบริการด้านพิธีการศุลกากรทั้งขาเข้าและขาออก ด้วยมาตรการเหล่านี้ อาจช่วยกระตุ้นภาคการส่งออกของไทยให้เพิ่มสูงขึ้น

แต่เดิมนั้นท่าเรือแหลมฉบัง เป็นท่าเทียบเรือที่มีอัตราการเติบโตของการให้บริการขนถ่ายสินค้าสูงสุดแห่งหนึ่งของโลก จากการจัดอันดับท่าเทียบเรือที่เป็น World Top Container Port โดยนิตยสารชั้นนำของโลก เช่น Loyld List เป็นต้น ท่าเรือแหลมฉบังได้เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดจากลำดับที่ 23 ในช่วงปี 2541-2542 โดยเลื่อนขึ้นเป็นลำดับที่ 20 และ 18 ในปี 2545 และ 2546 ตามลำดับ (www.Laemchabang.com) หลังจากการนำระบบศุลกากรแบบไร้เอกสารเข้ามาปรับปรุงและดำเนินการแก้ไขปัญหาความล่าช้าในการออกของกรมศุลกากร กรมศุลกากรไทยแจ้งผลงานในปี พ.ศ. 2550 ว่า จากการจัดอันดับท่าเรือในโลก ท่าเรือแหลมฉบังพร้อมเลื่อนระดับความน่าเชื่อถือทางด้านบริการ และการขนส่งจากลำดับที่ 17 มาเป็นลำดับที่ 15 (www.customs.go.th) ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการนำเอาระบบสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารงานในหน่วยงานราชการ โดยเฉพาะกรมศุลกากร จะเป็นผลดีอย่างยิ่งต่อภาคการส่งออกของไทยในอนาคต

บทความและข่าวจากสื่อมวลชน

มิติใหม่กรมศุลกากร*

ประวัติของการก่อตั้งกรมศุลกากรที่ยาวนานมากกว่า 135 ปี กำลังเดินทางเข้าสู่ยุคใหม่ เมื่อแผนการปฏิรูปการทำงานของกรมศุลกากรครั้งใหญ่ที่สุดถูกนำเสนอออกมา ภายใต้จุดมุ่งหมายที่จะทำให้กรมศุลกากรมีบทบาทเป็นผู้ให้บริการที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับการค้ามากขึ้น ขณะที่บทบาทในฐานะผู้เก็บภาษีลดน้อยลง

"กรมศุลกากรต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้จัดเก็บภาษี มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับการค้า เพราะโลกของเรากำลังเดินหน้าเข้าสู่ระบบเสรีทางการค้า ดังนั้น เราจึงต้องปรับตัวให้ทัน" ทั้งนี้อยู่บนพื้นฐานที่ว่า GDP ของประเทศไทยกว่าร้อยละ 70 มาจากการค้ากับต่างประเทศ การทำงานร่วมกันระหว่างกรมศุลกากรและภาคธุรกิจจะต้องสะดวกและง่ายขึ้น เพื่อให้การค้าระหว่างประเทศดำเนินไปอย่างราบรื่น ภายใต้ความมุ่งหวังว่ากลไกดังกล่าวจะช่วยเร่งการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย

"กรมศุลกากรจะต้องไม่เป็นภาระให้กับผู้ที่นำสินค้าเข้าและผู้ส่งสินค้าออก ซึ่งเป็นกลุ่มธุรกิจที่มีส่วนช่วยทำให้เราเป็นประเทศคู่ค้าที่ประสบความสำเร็จในเวทีการค้าโลก สิ่งที่ภาคธุรกิจต้องการคือความสม่ำเสมอ การคาดการณ์ต้นทุนได้ รวมถึงความโปร่งใสและรวดเร็วในการทำงานกับกรมศุลกากร นี่จึงเป็นเป้าหมายของการปฏิรูปที่ต้องการจะให้เกิดขึ้น"

แนวความคิดว่าด้วยการปฏิรูปกรมศุลกากร เป็นผลสืบเนื่องจากปัญหาที่บริษัทต่างๆ พบมากที่สุดก็คือ กรมศุลกากรไม่สามารถระบุให้แน่นอนได้ว่าสินค้านั้นๆ จะจัดให้อยู่ในหมวดประเภทใด และไม่สามารถคำนวณภาษีได้ก่อนที่สินค้านั้นจะมีการสั่งซื้อ หรือเดินทางมาถึงด่านศุลกากร

กรณีดังกล่าวกลายเป็นอุปสรรคใหญ่สำหรับการค้า เนื่องจากผู้ประกอบการไม่สามารถจะคำนวณต้นทุนจริงได้ จนกว่าจะได้ตัดสินใจสั่งซื้อสินค้านั้นๆ หรือลงทุนซื้อเครื่องจักรมาก่อน ข้อเท็จจริงที่น่าสนใจในปัจจุบันอยู่ที่ผู้ที่ติดต่อกับศุลกากร อาจจะพบว่า ในการนำสินค้าเข้าแต่ละงวด ถึงแม้จะเป็นสินค้าชนิดเดียวกัน แต่กลับเสียภาษีแตกต่างกัน อีกปัญหาหนึ่งก็คือ หลังจากที่สินค้านั้นมาถึง ผู้นำเข้าอาจจะพบว่าสินค้านั้นๆ ต้องมีใบรับรองพิเศษ หรือใบอนุญาตอื่น ทำให้ผู้นำเข้าต้องเสียเวลาและ เสียค่าใช้จ่ายในการติดต่อเพื่อขอรับเอกสารเพิ่มเติม

แผนการปฏิรูปครั้งสำคัญนี้ มุ่งหมายที่จะปรับปรุงขั้นตอน การทำงานที่ทำให้ผู้นำเข้าต้องเสียเวลา โดยการลดแบบฟอร์มที่ต้องยื่นต่อศุลกากรที่มีลักษณะข้อมูลซ้ำซ้อนให้น้อยลง "สิ่งเหล่านี้เป็นประเด็นปัญหาพื้นฐานที่สำคัญ ซึ่งกรมศุลกากรจะเป็นผู้ให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับการค้า ด้วยการให้บริการคำวินิจฉัยล่วงหน้ากับผู้ประกอบการที่ต้องการนำเข้าสินค้าหรือวัตถุดิบ" ทั้งนี้ กรมศุลกากรจะ

* ที่มา : ผู้จัดการ 360 องศา เข้าถึงได้จาก <http://www.gotomanager.com/news/details.aspx?id=82116>

ยื่นขออนุญาตประเภทพิศกคๆ และวิธีการประเมินภษษของสินค้ล้วงหน้าก่อนการนำเข้า นอกจากน้ยังย้ดวิธีการประเมินภษษศุลกากรที่เป็นมาตรฐานเด้ยวกันอย่างสม้เสมอ ไม่ว่าจะนำสินค้เข้าเมื่อไรและด้วยวิธีใดจะถูกกำหนด ด้วยวิธีเด้ยวกันหมด มาตรฐานใหม่ขงกรมศุลกากรด้งกล้่าว รวมถึงการแจ้งให้ผู้นำเข้าทราบเกี่ยวกับเอกสารใบอนุญาตสำหรับการนำเข้าสินค้บางประเภทว่าจ้เป็นต้องม้อะไรบ้้าง และคาดว้จะให้บริการในฐานะที่กรมศุลกากรเป็นเครื่องม้อำนวยความสะดวกให้กับการค้า

"กรมศุลกากรกำลังร้งทำ 'Single Window' สำหรับงานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน เพื่อให้ผู้นำสินค้เข้าและส่งสินค้ออกสามารถจะติดต่อกับกรมศุลกากรที่เด้ยว ไม่ต้องวิ่งไปติดต่อกับหลายที่หลายกระทรวง" รวมถึงการดำเนินความร่วมมือกับประเทศอาเซียน เพื่อช่วยให้อ้ประกอบการส่งออกขงไทยสามารถทำการค้าขายกับคู่ค้าในประเทศสมาชิกกลุ่มอาเซียนได้สะดวกยิ่งขึ้น

แม้จะมีการคาดหมายว่าการปฏิรูปกรมศุลกากรด้งกล้่าวจะสามารถเพิ่มรายได้อ้ให้กับรัฐจากการเก็บภษษมากขึ้นร้อยละ 15 แต่การปรับเปลี่ยนทั้งหมดจ้เป็นต้องอาศัยมาตรการทางกฎหมาย ซึ่งต้องเสนอให้รัฐสภาพิจารณา ประเด็นที่น่าสนใจจากการปฏิรูปกรมศุลกากรครั้งนี้ จึงไม่ได้จ้ก้ค้ดอยู่ที่การดำเนินงานขงกรมศุลกากรแต่เพียงล้่าพัง หากยังควรหมายรวมถึงการปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ว่าด้วยยุทธศาสตร์การค้าระหว่างประเทศขงไทยอย่างเป็นระบบไปในคราวเด้ยวกันด้วย

ศุลกากรไทยเทียบชั้น มาตรฐานสากล ปรับโฉมการบริหารงาน-เน้นไอทีเต็มรูปแบบ *

“อธิบดีกรมศุลกากร” นำขบวนทัพข้บทัพบาทศุลกากรมาตรฐานโลก เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันขงประเทศและปกป้องสังคม เดินหน้าพัฒนาไอทีเต็มรูปแบบ ปรับบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกทางการค้า หวังช่วยผู้ส่งออกเพิ่มประสิทธิภาพ-ลดต้นทุน

ศุลกากรไทยโฉมใหม่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการบริการเทียบเท่ามาตรฐานสากล ย้จ้ดย้เน็เป็นผู้นำสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ เพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันขงเอกชนและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพลดต้นทุนโลจิสติกส์ ตั้งเป้เป้าปี 2553 วางระบบอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบหวังช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้ส่งออก-นำเข้ามากขึ้น นอกจากน้ยังร้งแก้กฎหมายศุลกากรที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ พร้อมเดินหน้าเชื่อมโยงระบบ National Single Window และสามารถจ้ดเก็บรายได้อ้ได้ตามเป้เป้าในปี 2553

อธิบดีกรมศุลกากร ได้แสดงวิสัยทัศน์ในการบริหารงานว่า ในปี 2553 กรมศุลกากรจะเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นกรมที่จ้ดเก็บรายได้อ้ภษษให้กับรัฐบาล เป็นกรมที่อำนวยความสะดวกให้กับผู้นำเข้าส่งออกทั้งที่เป็นผู้ประกอบการรายใหญ่และเอสเอ็มอี โดยมีเป้เป้าหมายหลักคือ ทำให้ต้นทุนในการประกอบธุรกิจทั้งนำเข้าและส่งออกลดลง และมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการไทยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และสามารถแข่งขันกับคู่แข่งในต่างประเทศได้ ต่อข้อถามที่ว่ากรมศุลกากรมีเครื่องม้อะไรที่ทำให้ต้นทุนด้านโลจิสติกส์ลดลง อธิบดีกรมศุลกากร กล้่าวว่า พร้อมทั้งจะพัฒนา

*ที่มา : เว็บไซต์ <http://www.freightmaxad.com/webpage/22%20Highlight%20Articles.html>

และจัดทำระบบต่างๆ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกและลดต้นทุนให้กับผู้ส่งออกและนำเข้า และใช้เวลาในการดำเนินการสั้นลง นอกจากนี้ ผู้ประกอบการจะต้องสามารถประเมินรายจ่าย และทราบต้นทุนในการนำเข้า-ส่งออกที่ชัดเจนโดยทางกรมศุลกากรจะให้บริการในการแจ้งข้อมูลแก่ผู้นำเข้าทราบล่วงหน้าว่าสินค้าที่นำเข้ามาพิกัตอัตราศุลกากรที่ต้องจ่ายคือพิกัตอะไร ฐานราคาคำนวณเช่นไร และต้องจ่ายภาษีเท่าไร ในการเอ็กซเรย์ตรวจปล่อยสินค้าก็จะมีผลการดำเนินการอย่างรวดเร็ว โดยใช้เครื่องเอ็กซเรย์ที่มีมาตรฐานสากล และหลังจากที่ตรวจปล่อยสินค้าจากอากรแล้ว การตรวจสอบย้อนหลังจะมีระบบมากขึ้น มีกฎเกณฑ์มากขึ้นอีกด้วย

เร่งพัฒนาระบบไอทีเต็มรูปแบบ กรมศุลกากรเดินหน้าพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ e-Customs เพื่อรองรับและอำนวยความสะดวกด้านการค้าระหว่างประเทศ ในเรื่องนี้ อธิบดีกรมศุลกากรกล่าวว่า ใน e-Customs มีหลายระบบ ทั้ง e-Import และ e-Export ซึ่งหลักการสำคัญของระบบ e-Customs คือปรับลดพิธีการศุลกากรให้เหลือน้อย ขั้นตอนโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในพิธีการศุลกากร และเป็นการทำธุรกรรมที่ไร้เอกสาร

สำหรับประโยชน์ที่ผู้ประกอบการจะได้รับจาก e-Customs คือ ออกของสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น ลดความผิดพลาดอันเนื่องมาจากการจัดเก็บและบันทึกข้อมูลซ้ำซ้อน ลดต้นทุนเกี่ยวกับการบริหารระบบสินค้าคงคลัง ย่นระยะเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางและการจัดการเอกสาร ลดปัญหาเกี่ยวกับการดูแลเงินสดและเช็ค สำหรับผู้ใช้ระบบชำระภาษีผ่านธนาคาร มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ทุกขั้นตอนการดำเนินงาน นอกจากนี้ กรมศุลกากรยังมีโครงการพัฒนาระบบต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวก-ลดต้นทุน อาทิ เช่น ระบบ e-Free Zone, e-Warehouse ,e-TaxIncentive และ e-Tracking ซึ่งระบบ e-Tracking เป็นระบบที่ช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าไปตรวจสอบในอินเทอร์เน็ตว่าใบขนอยู่ในสถานะใด ผ่านการตรวจ หรือการปล่อยแล้วหรือยัง โดยตั้งเป้าปี 2553 ระบบไอทีของกรมศุลกากรจะพร้อมใช้งานอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของภาคเอกชนและกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไป “ในปี 2553 ระบบไอทีจะแล้วเสร็จในส่วนที่สำคัญและเห็นภาพชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้ กรมศุลกากรยังเร่งพัฒนานวัตกรรมให้มีศักยภาพ โดยเปลี่ยนความคิดให้มีจิตใจในการให้บริการประชาชน ไม่สร้างภาระให้เอกชน ให้รู้ว่าโลกเปลี่ยนไปขนาดไหน เพื่อเจ้าหน้าที่จะได้พัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่จะเร่งผลักดัน เพื่อให้เกิดคนกรมศุลกากรพันธุ์ใหม่อย่างแท้จริง” นอกจากนี้ อีกส่วนหนึ่งที่เราพยายามทำ คือ การเพิ่มมาตรการควบคุมทางศุลกากรโดยใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามา อย่างเช่น การติดตั้งระบบโทรทัศน์วงจรปิด หรือ CCTV System (Closed Circuit Television System) ที่ช่วยเรื่องการรั่วไหลของภาษี การลักลอบหนีภาษี และการติดตั้งระบบเอ็กซเรย์ที่ทันสมัย พร้อมกันนี้ ยังเร่งพัฒนาระบบ RFID (Radio-Frequency Identification) ซึ่งเป็นระบบที่ช่วยตรวจสอบไม่ให้มีการเปลี่ยนถ่ายสินค้าระหว่างคลังสินค้าทัณฑ์บนในเขตปลอดอากร “เรื่องเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการคือเรื่อง e-Tracking และการแก้กฎหมายศุลกากรที่เป็นอุปสรรคต่อภาคเอกชนในหลายๆ ด้าน อย่างเช่น เรื่องบทลงโทษที่รุนแรงเกินไป มีการปรับถึง 4 เท่าของราคาบวกกับอากร ซึ่งได้เสนอให้มีการ ปรับบทลงโทษลงเป็น 0-4 เท่า (ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาล) โดยต้องคำนึงถึงเจตนาด้วย พร้อมทั้งเร่งแก้กฎหมายศุลกากรที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนิน

ธุรกิจ อย่างเช่น เรื่องการเสียอากรซ้ำ ให้มีการแก้กฎหมายว่าเงินเพิ่มที่จะต้องเสียห้ามเกินอากร พร้อมทั้งแก้กฎหมายผูกพันเรื่องการวินิจฉัยพิทักษ์ดวงหน้า โดยให้มีผลผูกพันเพื่อให้เอกชนสามารถทราบพิทักษ์และอัตราอากรที่ต้องชำระก่อนการนำเข้า ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการสามารถคำนวณต้นทุนได้ก่อนการนำเข้า” อธิบดีกรมศุลกากร กล่าวในตอนท้าย

National Single Window เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ-ลดต้นทุน ผลงานที่โดดเด่นจนได้รับคำชมจากผู้ประกอบการเอกชนของกรมศุลกากร คือการพัฒนา ระบบ National Single Window เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพลดระยะเวลา และลดต้นทุน ในกระบวนการเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกนำเข้า ซึ่งกรมศุลกากรได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้เป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อน-เชื่อมโยงระบบกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยในวันนี้สามารถเชื่อมโยงแล้วกับ 16 หน่วยงาน และเร็วๆ นี้จะมีการเชื่อมโยงกับอีก 10 หน่วยงาน ในเรื่องนี้ อธิบดีกรมศุลกากร กล่าวว่า กรมศุลกากรได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้เป็นเจ้าภาพหลัก และมีการเชื่อมโยงข้อมูลกับบางหน่วยงานแล้ว โดยขณะนี้กำลังเดินหน้าเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานอื่นๆ และเชื่อว่าจะสามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับทุกหน่วยงานได้ไม่ช้า อย่างไรก็ตาม หากต้องการให้เกิดประสิทธิภาพและเห็นผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว ควรยกระดับเรื่องนี้เป็นวาระแห่งชาติ โดยให้ประธานของคณะทำงานฯ เป็นนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนได้เร็ว และก้าวต่อไปเมื่อเชื่อมโยงข้อมูลกับทุกหน่วยงานได้แล้ว ก็จะเชื่อมโยงกับ ASEAN Single Window ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการตรวจปล่อย และการเคลื่อนย้ายสินค้าภายในประเทศ และระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน รวมถึงช่วยลดต้นทุนในการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรต่างๆ อันเป็นการเสริมสร้างความสามารถในการค้าระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนได้อีกด้วย สำหรับประเด็นเรื่องการพัฒนา ระบบ โลจิสติกส์ของไทย ในมุมมองของ อธิบดีกรมศุลกากร มองว่า เรื่องโลจิสติกส์ถ้าจะให้เกิดขึ้นในประเทศไทยได้จริง รัฐบาลต้องพัฒนาทั้งลูกค้า ผู้ผลิต ผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ โครงสร้างพื้นฐาน และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรัฐบาลควรให้ความสำคัญและผลักดันการพัฒนาในทุกๆ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องไปพร้อมๆ กัน ทั้งนี้ การพัฒนาศักยภาพของผู้ส่งออกนำเข้านั้น ต้องอาศัยความมุ่งมั่นและตั้งใจจริงจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกรมศุลกากรนับเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีผลงานเด่นชัด ที่พร้อมเดินหน้ายกระดับประสิทธิภาพการบริการ เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถแข่งขันทางการค้าในตลาดโลกได้

ชิงเกิล วินโดว์ ยื่นแบบที่เดียว อีกก้าวของผู้นำเข้า-ส่งออก*

ผ่านเวลามา 5-6 ปี ผ่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ (ไอซีที) มาไม่ต่ำกว่าจำนวนปีที่ก่อตั้งกระทรวง นโยบายที่เริ่มต้นตั้งแต่ยุคแรกที่ต้องการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์ 5 ด้านมาเชื่อมโยงการทำงานของประเทศให้เป็นหนึ่งเดียวกัน กำลังสืบไปที่ละเล็กทีละน้อย รวมทั้งระบบชิงเกิล วินโดว์ ที่เป็นส่วนหนึ่งของกรอบนโยบายอี-โลจิสติกส์ 1 ใน 5 ด้าน กำลังจะเป็นรูปเป็นร่าง หลังจกมติ ครม. อนุมัติ

* ที่มา : กรุงเทพธุรกิจ เข้าถึงได้จาก <http://www.bangkokbiznews.com>

ปรับปรุงระบบนำเข้าส่งออกให้มีประสิทธิภาพ ไร้กระดาษ ซึ่งเกี่ยวข้อง 12 หน่วยงาน ด้วยงบประมาณกว่า 100 ล้านบาทเมื่อปี 2550 โดยมีกระทรวงไอซีทีเป็นผู้รับผิดชอบ

เตรียมใช้งานอีพอร์ม ก.ค.

นายธานีรัตน์ ศิริปะชะนะ รองปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ไอซีที) กล่าวว่า ระบบงานเพื่อการยื่นคำร้องแบบซิงเกิล วินโดว์ เอ็นทรี เป็นรูปแบบหนึ่งของการผลิตระบบต้นแบบในการพัฒนาระบบจัดทำใบคำขอ ใบรับรอง และใบอนุญาต รวมทั้งพัฒนาซอฟต์แวร์แลกเปลี่ยนข้อมูลที่ใช้รองรับการเชื่อมต่อ ให้ผู้นำเข้า-ผู้ส่งออกทั้งภาครัฐและเอกชนนำไปใช้งาน เพื่อการยื่นแบบฟอร์มแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะส่งผลถึงการลดต้นทุนของผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงต้นทุนด้านโลจิสติกส์ของประเทศ

ระบบดังกล่าวเมื่อจัดทำเสร็จจะเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์เชื่อมโยงหลังบ้านของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า และส่งออก 12 หน่วยงาน ยกตัวอย่างเช่น กรมป่าไม้ กรมปศุสัตว์ กรมประมง เป็นต้น

ขณะนี้กระทรวง ได้พัฒนาซอฟต์แวร์เชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานเสร็จสิ้นแล้ว และกำลังดำเนินการติดตั้งระบบงานต้นแบบให้แก่หน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งทำเสร็จไปแล้ว 7 หน่วยงาน อีก 5 หน่วยงานยังอยู่ในขั้นตอนดำเนินงาน คาดว่าจะดำเนินการติดตั้งให้แล้วเสร็จพร้อมใช้งานได้ภายในเดือนกรกฎาคม 2553

ส่งมอบผู้นำเข้า-ส่งออก

นายสมนึก ศิริโค ผู้อำนวยการสถาบันนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาต้นแบบและโปรแกรมเปิดเผยรหัสเพื่อการยื่นคำร้องแบบ Single Window Entry สำหรับผู้นำเข้าและผู้ส่งออกสินค้า ด้วยงบประมาณ 8-9 ล้านบาท กล่าวว่า ระบบดังกล่าวพัฒนาด้วยมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูล ebXML Messaging Service (ebMS) version 2 เดือนพฤษภาคมนี้จะสรุปผลดำเนินงาน ส่วนโครงการมีกำหนดเสร็จสิ้นเดือนมิถุนายน 2553 ซึ่งต้องส่งมอบระบบให้แก่ 3 ส่วน

ประกอบด้วย หน่วยงานราชการ 3 หน่วยงานคือ กรมวิชาการเกษตร สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (สอน.) และสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ประกอบด้วยฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ องค์กรความรู้ และมีทีโออาร์ให้ด้วย กรณีที่จะเปิดประมูลจัดซื้อต่อไป

ผู้นำเข้าและผู้ส่งออกสินค้า 3 ประเภท ได้แก่ ผู้ส่งออกข้าว ผู้ส่งออกน้ำตาล และผู้นำเข้าวัตถุดิบอาหารสัตว์ เกี่ยวกับการเกษตร รวมทั้ง ผู้ให้บริการซอฟต์แวร์ โดยต้องจัดฝึกอบรม และให้ซอฟต์แวร์ที่เป็นระบบโอเพ่นซอร์ส พร้อมซอร์สโค้ดจะได้นำไปพัฒนาต่อยอดแก่อุตสาหกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออก ถือเป็น การเพิ่มช่องทางธุรกิจแก่ผู้ประกอบการซอฟต์แวร์ที่อยู่ในสายบริการนี้กว่า 10 ราย

สร้างเครือข่ายรัฐรอ

นายธานีรัตน์ กล่าวว่า นอกจากนี้ ยังมีระบบลายน้ำ ที่มอบให้สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ดำเนินการ และยังลงทุนระบบเครือข่ายข้อมูลภาครัฐ (กอฟเวอร์นเมนท์ อินฟอรมชัน เน็ตเวิร์ค) ตามแผนอี-กอฟเวอร์นเมนท์ อีกกว่า 1 พันล้านบาท เชื่อมโยงข้อมูลทั่วประเทศเป็นการรองรับระบบนี้ด้วย

ขณะเดียวกัน การทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์จะสมบูรณ์ ก็ต้องมีโครงการ National Root CA จัดตั้ง

โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของประเทศในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างมั่นคงปลอดภัย ทำ ศูนย์กลางการสร้างความน่าเชื่อถือของผู้ให้บริการออกใบรับรอง (Certification Authority : CA) ภายในประเทศให้สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ ทั้งเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงระบบไปยังต่างประเทศ

ก่อนหน้านี้ ร.ต.หญิงระนองรักษ์ สุวรรณฉวี รมว.ไอซีที กล่าวว่า การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผู้ ให้บริการออกใบรับรอง และการออกใบรับรองอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ผู้ให้บริการ คาดว่าจะเริ่มดำเนินการได้ ประมาณปลายปี 2553 ถึงต้นปี 2554

การจัดทำระบบซิงเกิล วินโดว์ ของการนำเข้า-ส่งออกสินค้า มีกรอบเวลาต้องเสร็จภายในอีก 2 ปี ข้างหน้า หรือปี 2555 เช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ 10 ประเทศทั่วอาเซียน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ข้ามประเทศ ซึ่งเคยทดสอบระบบระหว่างไทย-ฟิลิปปินส์ไปแล้ว รวมทั้งต้องมีใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (ซีไอ) ซึ่งสินค้าที่มีแหล่งกำเนิดในอาเซียนด้วยกันจะมีภาษีเป็น

สำนักวิชาการ ให้การบริการทางวิชาการ

๑. ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ ให้บริการในวันและเวลาราชการ
 - กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘-๕๙
 - ด้านการเมืองการปกครอง ความมั่นคง การทหาร การยุติธรรม กฎหมายระหว่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อนุญาโตตุลาการ ทรัพย์สินทางปัญญา
 - กลุ่มงานบริการวิชาการ ๒ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๑ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘-๕๙
 - ด้านเศรษฐกิจ พาณิชยกรรม การเงิน การคลัง การธนาคาร การลงทุน งบประมาณ ประกันภัย อุตสาหกรรม คมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเกษตรและสหกรณ์
 - กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘-๕๙
 - ด้านสังคม การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม แรงงานและสวัสดิการสังคม เด็ก สตรี การสาธารณสุข การท่องเที่ยว การกีฬา วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม การพลังงาน

๒. ณ จุดบริการสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ (E-knowledge Services) อาคารรัฐสภา ๑ ชั้น ๓ ให้บริการในวันและเวลาราชการ สำหรับวันประชุมสภาผู้แทนราษฎรให้บริการถึงเวลา ๑๙.๓๐ น. โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๘๗๗ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๑๘๗๘

พิมพ์ที่สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ออกแบบปกโดย น.ส.รติมา ศารทะประภ

LIIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand